



Jaarverslag 2023

Openbaar Lichaam Sint Eustatius

Cribnumber: 520000020



Inhoud

1.	Voorwoord	1
2.	Kernpunten jaarrekening	2
	Resultaat.....	2
	Verkorte balans	2
	Vrij beschikbare liquide middelen.....	3
	Financiële ratio's	3
3.	Verantwoording functies	4
4.	Beleidsverantwoording	6
4.1	Hoofdfunctie 0 – Algemeen bestuur	6
4.2	Hoofdfunctie 1 – Openbare orde en veiligheid	6
4.3	Hoofdfunctie 2 – Verkeer en vervoer	6
4.4	Hoofdfunctie 3 – Economische zaken	7
4.5	Hoofdfunctie 4 – Onderwijs.....	8
4.6	Hoofdfunctie 5 – Cultuur en recreatie	8
4.7	Hoofdfunctie 6 – Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk	9
4.8	Hoofdfunctie 7 – Volksgezondheid	10
4.9	Hoofdfunctie 8 – Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	10
4.10	Hoofdfunctie 9 – Financiering en algemene dekkingsmiddelen	11
5.	Verplichte paragrafen	13
5.1	Lokale heffingen	13
5.2	Weerstandsvermogen	14
5.3	Onderhoud kapitaalgoederen.....	19
5.4	Bedrijfsvoering.....	20
5.5	Deelnemingen.....	21
5.6	Grondbeleid	23
5.7	Collectieve sector.....	23
6.	Staat van baten en lasten	24
7.	Toelichting op de baten en lasten	25
7.1	Resultaat.....	25
7.2	Baten.....	27
7.2.1	Vrije uitkering	27
7.2.2	Lokale heffingen	29
7.2.3	Overige bijzondere baten	29
7.2.4	Bijzondere uitkering (dekking projecten)	30
7.3	Lasten	30
7.3.1	Personeelskosten	30
7.3.2	Huisvestingskosten	31



7.3.3	Exploitatiekosten	32
7.3.4	Kantoorkosten	32
7.3.5	Representatie- en communicatie	33
7.3.6	Kosten vervoermiddelen	33
7.3.7	Afschrijvingskosten	33
7.3.8	Algemene kosten	33
7.3.9	Subsidies en financiële bijdragen	34
7.3.10	Overige lasten	34
7.3.11	Bijzondere lasten	35
7.3.12	Bijzondere uitkeringen	35
8.	Balans	36
8.1	Activa	36
8.2	Passiva.....	37
9	Toelichting op de balans	38
9.1	Materiële vaste activa	38
9.2	Financiële vaste activa.....	40
9.3	Debiteuren.....	40
9.4	Overige vorderingen.....	41
9.5	Liquide middelen.....	41
9.6	Eigen vermogen	42
9.7	Voorzieningen.....	44
9.8	Langlopende schulden	44
9.9	Crediteuren	45
9.10	Vooruitontvangen bijzondere uitkeringen.....	45
9.11	Vooruitontvangen vrije uitkeringen met bestemming	45
9.12	Overige schulden	46
9.13	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	47
9.14	Gebeurtenissen na balansdatum	48
10.	Kasstroomoverzicht 2023	49
11.	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	50
	Algemeen.....	50
	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling.....	50
12.	Bijlagen	54
12.1	Staat van baten en lasten per functie.....	54
12.2	Staat van bijzondere uitkeringen (projecten)	55
13	Controleverklaring	57



1. Voorwoord

Hierbij presenteren wij u de jaarrekening 2023 van het Openbaar Lichaam Sint Eustatius. Het afgelopen jaar hebben we grote stappen gezet, met name op het gebied van Administratieve Organisatie en Interne Controle (AO-IC). Dankzij vele financiële verbeteringen is het budgetrecht op 20 juni 2023 teruggegeven aan de Eilandsraad. Dit is een historische aangelegenheid en prestatie waar we allemaal trots op kunnen zijn!

Resultaat 2023

Het jaar 2023 wordt afgesloten met een negatief resultaat van USD 2.1 miljoen. Hiermee ligt het resultaat USD 1,7 miljoen lager dan het begroot resultaat. Deze daling wordt veroorzaakt door het effect van de implementatie met terugwerkende kracht van de 36-urige werkweek vanaf 1 januari 2022. Dit negatief resultaat zal aan de reserves worden onttrokken.

Acties in 2023

We zijn uiterst verheugd te kunnen melden dat we in nauwe samenwerking met Finance en met ondersteuning van het ministerie, aan alle drie de criteria hebben voldaan om over te kunnen gaan naar teruggave van het budgetrecht aan de Eilandsraad (gebaseerd op artikel 15 van de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius fase 2.2):

- a. De financiële processen zijn gedigitaliseerd en gecentraliseerd.
- b. De planning en controlecyclus loopt conform de FinBES.
- c. Alle acties uit het Plan van aanpak financieel beheer zijn gereed.

Op 20 juni 2023 is het budgetrecht teruggegeven aan de Eilandsraad. Verder hebben we ons in 2023 gericht op een gezonde begrotingsdiscipline. Desondanks is er in dit jaar een budgetoverschrijding van USD 0,3M. Voor 2024 zijn we in staat geweest om een sluitende begroting te presenteren conform de wet- en regelgeving.

Vooruitblik

Hoewel we trots zijn op wat we tot nu toe hebben bereikt, beseffen we dat er nog uitdagingen zijn die we moeten aanpakken. We blijven ons inzetten voor verdere verbetering van ons financieel beheer en het vinden van duurzame oplossingen voor de toekomst. Met het vertrouwen dat we hebben opgebouwd, kijken we met optimisme naar de komende jaren.

Tot slot wil ik graag mijn waardering uitspreken voor alle medewerkers en betrokkenen die hebben bijgedragen aan deze positieve ontwikkeling. Hun toewijding, professionaliteit en harde werk zijn essentieel geweest voor het bereiken van dit resultaat.

Ik wens u veel leesplezier bij het doornemen van deze jaarrekening en hoop dat het u een duidelijk beeld geeft van de financiële ontwikkelingen binnen ons openbaar lichaam.

Hoogachtend,

M.A.U. Francis, Gezaghebber

Oranjestad, 26 juni 2024



2. Kernpunten jaarrekening

Resultaat

Resultaat	2023	2022
<i>in USD</i>		
Vrije uitkering	16.369.465	13.085.401
Lokale heffingen	3.767.621	3.205.937
Overige opbrengsten	210.999	403.701
Bijzondere baten	371.699	5.937.954
	<u>20.719.785</u>	<u>22.632.993</u>
Bijzondere uitkeringen (dekking projecten)	28.878.997	12.315.550
Totale baten	49.598.782	34.948.542
Personeelskosten	12.373.137	10.021.991
Materiele kosten	10.260.021	10.096.348
Bijzondere lasten	155.271	1.112.115
	<u>22.788.428</u>	<u>21.230.455</u>
Bijzondere uitkeringen (projectkosten)	28.878.997	12.315.550
	<u>51.667.425</u>	<u>33.546.004</u>
Resultaat	(2.068.643)	1.402.538

Verkorte balans

Verkorte balans	2023	2022
<i>in USD</i>		
Materiele vaste activa	15.648.757	15.607.202
Financiële vaste activa	17.144.863	17.144.863
Debiteuren	1.897.706	1.941.177
Overige vorderingen	1.805.090	1.708.467
Liquide middelen	73.222.586	72.967.735
Totale activa	109.719.002	109.369.443
Eigen vermogen	30.934.575	30.811.481
Voorzieningen	823.281	823.281
Langlopende schulden	1.600.000	1.800.000
Crediteuren	3.242.753	1.429.393
Kortlopende schulden	73.118.394	74.505.287
Totaal passiva	109.719.002	109.369.443



Vrij beschikbare liquide middelen

Vrij beschikbare middelen	2021	2022	2023
<i>in USD</i>			
Liquide middelen	71.827.934	72.967.735	73.222.586
Saldo bijzondere uitkeringen	(65.984.019)	(73.236.553)	(68.986.139)
Saldo vrije uitkeringen met bestemming	-	-	(476.320)
Bestemmingsreserve	(1.425.916)	(84.674)	(3.678.949)
	4.417.999	(353.493)	81.178

Financiële ratio's

Financiële ratio's	2023	Norm
<i>in USD</i>		
Current ratio (vlottende activa/vlottende passiva)	101%	100%
Solvabiliteit (eigen vermogen/totale passiva)	28%	25% - 40%



3. Verantwoording functies

Het boekjaar 2023 is afgesloten met een negatief resultaat van USD2.068.643.

Bij het opstellen van de begrotingswijziging, zoals gepresenteerd in de 4^e UVR 2023, was nog uitgegaan van een begrotingstekort van USD419.394.

Dit tekort zou worden afgedekt door een onttrekking uit de algemene reserve, waarmee een sluitende begroting zou worden gerealiseerd. De realisatie van 2023 laat een negatief resultaat zien, waardoor de onttrekking een feit wordt.

Recapitulatie jaarrekeningresultaat per hoofdfunctie

Functie	Omschrijving	Realisatie 2023	Begroting 2023
0	Algemeen bestuur	(7.750.112)	(8.779.795)
1	Openbare orde en veiligheid	(133.872)	(152.725)
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	(2.877.777)	(2.346.576)
3	Economische zaken	(223.109)	(247.473)
4	Onderwijs	(299.942)	(182.824)
5	Cultuur en recreatie	(1.592.868)	(1.463.127)
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk	(1.122.939)	(1.008.357)
7	Volksgezondheid	(2.277.345)	(2.185.945)
8	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	(219.338)	(217.500)
9	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	14.428.659	16.164.428
		(2.068.643)	(419.894)

Analyse jaarrekeningresultaat ten opzichte van begroting

Gebruikte begrotingsgegevens

De analyse vindt plaats met de laatst goedgekeurde begroting als uitgangspunt. De laatst goedgekeurde begroting omvat de primaire begroting samen met alle tijdens het jaar 2023 door de Eilandsraad goedgekeurde begrotingswijzigingen. Door deze begrotingswijzigingen is het resultaat uit de primaire begroting van USD 76.361 naar negatief USD 419.984 in de 2^e en laatste begrotingswijziging. Waar in de jaarrekening wordt verwezen naar begroting, moet dit gelezen worden als de laatst goedgekeurde begroting.

De daling van de baten in de 2^e begrotingswijziging is voornamelijk het gevolg van een daling in de inkomsten van de zeehaven als gevolg van minder vaarbewegingen. Deze daling in inkomsten is gecompenseerd door additionele vrije uitkeringen.

De toename van de lasten in de 2^e begrotingswijziging is het gevolg van hogere automatiseringskosten en additionele kosten uit voorgaande jaren waarvoor geen reservering was gemaakt.

Het verloop van het begrotingssaldo is als volgt:

Verloop baten en lasten 2023	Baten	Lasten	Saldo
Primaire begroting	21.975.981	21.899.620	76.361
1e vastgestelde begrotingswijziging	28.910	76.611	-47.701
2e vastgestelde begrotingswijziging	625.922	1.074.476	-448.554
	22.630.813	23.050.707	(419.894)



Het negatieve resultaat van 2023 is veroorzaakt door een aantal afwijkingen in een aantal functies. De grotere afwijkingen worden per functie uiteengezet.

In de begroting was het uitgangspunt een tekort van USD419.894. Het gerealiseerd resultaat van 2023 is uitgekomen op negatief USD2.068.643. Dit is een verslechtering ten opzichte van de vastgestelde begroting van USD1.649.249. Het jaarrekeningresultaat wordt als volgt verklaard:

Verloop resultaat realisatie - begroting	2023
<i>in USD1.000</i>	
Resultaat - begroting	(419)
Mutaties:	
- toename door vrijval reserveringen	372
- afname van lokale baten	(91)
- afname vrije uitkeringen met bestemming	(2.192)
- toename personeelskosten door TWK 36-urige werkweek	(1.977)
- daling lasten vrije uitkeringen met bestemming	2.181
- afname bijzondere lasten door reclassificatie naar exploitatie	280
- toename overige exploitatiekosten	(223)
Resultaat - realisatie	<u>(2.069)</u>

Verloop van de baten en lasten

In overeenstemming met de Wet FinBES zijn er in 2023 vier uitvoeringsrapportages opgesteld.

De eerste uitvoeringsrapportage (UVR) van 2023 is niet door de Eilandsraad vastgesteld, omdat het budgetrecht op dat moment nog niet was teruggekregen. Deze rapportage is echter wel voorzien van een advies van het Cft.

De tweede tot en met de vierde UVR zijn, na ontvangst van de budgetbevoegdheid door de Eilandsraad op 20 juni 2023, vastgesteld door de Eilandsraad en voorzien van een advies van het Cft. De uitvoeringsrapportages geven inzicht in de voortgang van de bestedingen en inkomsten gedurende het jaar 2023.



4. Beleidsverantwoording

4.1 Hoofdfunctie 0 – Algemeen bestuur

Met de inwerkingtreding van artikel 13 van de Wet Herstel Voorzieningen Sint Eustatius zijn de bestuurlijke verhoudingen veranderd. Sint Eustatius beschikt over een bestuurscollege en de Eilandsraad heeft de bevoegdheid om gedeputeerden te benoemen en te ontslaan. Het bestuurscollege draagt weer de verantwoordelijkheid over het dagelijks bestuur van Sint Eustatius.

Functie	Omschrijving	Realisatie	Begroting	Vershil
001	Bestuursorganen	1.536	-	1.536
002	Bestuursapparaat	1.664.647	25.029	1.639.618
003	Burgerzaken	83.798	46.348	37.450
020	Eigendommen niet voor openbare dienst bestemd	192.783	270.000	(77.217)
	Totaal baten	1.942.764	341.377	1.601.387
001	Bestuursorganen	1.281.841	1.228.885	52.956
002	Bestuursapparaat	8.178.357	7.700.365	477.992
003	Burgerzaken	216.171	182.870	33.301
020	Eigendommen niet voor openbare dienst bestemd	16.507	9.052	7.455
	Totaal lasten	9.692.876	9.121.172	571.704
	Saldo van baten en lasten	(7.750.112)	(8.779.795)	1.029.683

4.2 Hoofdfunctie 1 – Openbare orde en veiligheid

De ontwikkelingen in 2023 laten zien dat Sint Eustatius belangrijke stappen heeft gezet in het verbeteren van de openbare orde en veiligheid. Van strengere verkeershandhaving tot de herinvoering van lokale democratische processen en effectieve criminaliteitsbestrijding, de inspanningen van het openbaar lichaam en de ondersteuning van diverse organisaties hebben bijgedragen aan een veiliger en stabiel leefklimaat op het eiland.

Functie	Omschrijving	Realisatie	Begroting	Vershil
130	Rampenbestrijding	-	-	-
	Totaal baten	-	-	-
130	Rampenbestrijding	133.872	152.725	(18.853)
	Totaal lasten	133.872	152.725	(18.853)
	Saldo van baten en lasten	(133.872)	(152.725)	18.853

4.3 Hoofdfunctie 2 – Verkeer en vervoer

Het onderzoek naar een mogelijke privatisering van de luchthaven en haven is afgerond. Het hierbij verkregen advies is dat verzelfstandiging van de haven en luchthaven ongunstig zou zijn voor OLE. Wat ontbreekt is een commerciële specialist die de commerciële activiteiten in de haven en luchthaven blijft doorontwikkelen.

Het meerjarig onderhoudsplan voor de haveninfrastructuur en luchthaveninfrastructuur is afgerond.

In 2023 is de aankoop van een nieuwe havenboot gerealiseerd. Deze investering is belangrijk voor het verbeteren van de operationele capaciteiten van de haven en het waarborgen van een efficiënte en veilige werking.



De fasering en het projectplan van de havenuitbreiding zijn uitgewerkt, gepresenteerd aan het bestuurscollege en goedgekeurd. Deze uitbreiding is cruciaal voor het accommoderen van groeiende economische activiteiten en het verbeteren van de logistieke faciliteiten op Sint Eustatius.

Functie	Omschrijving	Realisatie	Begroting	Vershil
200	Algemeen beheer DROB	49.936	-	49.936
210	Wegen straten en pleinen	433.610	599.283	(165.673)
211	Verkeersmaatregelen te land	-	-	-
220	Zeehavens	2.160.112	2.151.500	8.612
230	Luchtvaart	455.149	330.041	125.108
	Totaal baten	3.098.807	3.080.824	17.983
200	Algemeen beheer DROB	1.811.175	1.591.654	219.521
210	Wegen straten en pleinen	646.156	747.504	(101.348)
211	Verkeersmaatregelen te land	7.691	6.331	1.360
220	Zeehavens	770.001	684.082	85.919
230	Luchtvaart	2.741.561	2.397.829	343.732
	Totaal lasten	5.976.584	5.427.400	549.184
	Saldo van baten en lasten	(2.877.777)	(2.346.576)	(531.201)

4.4 Hoofdfunctie 3 – Economische zaken

In 2023 zijn de prijzen op Sint Eustatius gedaald met 1,7% ten opzichte van 2022. Dit komt door lagere prijzen van kleding, huishoudelijke producten en meubilair. Daarentegen heeft de prijsontwikkeling van brandstof een opwaarts effect gehad op de consumentenprijzen. De prijs van benzine is met 11% gestegen gedurende 2023.

OLE verzorgt de dienstverlening vanuit de afdeling Vergunningen, Toezicht en Handhaving.

De wijziging van de maximumtarieven voor elektriciteit heeft geleid tot een daling van het variabele tarief vanaf 1 juli 2023. Hierdoor daalt het maximale variabele gebruikstarief van USD 0,50/kWh naar ongeveer USD 0,37/kWh. Dit betekent een daling van ongeveer USD 17 per maand voor een gemiddeld huishouden.

Functie	Omschrijving	Realisatie	Begroting	Vershil
300	Economische zaken	84.848	115.924	(31.076)
310	Handel en industrie	35	-	35
341	Overige agrarische zaken, jacht en visserij	-	-	-
	Totaal baten	84.883	115.924	(31.041)
300	Economische zaken	41.621	33.091	8.530
310	Handel en industrie	330.103	330.103	-
341	Overige agrarische zaken, jacht en visserij	(63.732)	203	(63.935)
	Totaal lasten	307.992	363.397	(55.405)
	Saldo van baten en lasten	(223.109)	(247.473)	24.364



4.5 Hoofdfunctie 4 – Onderwijs

In 2023 heeft de Ministerraad ingestemd met het wijzigen van het Besluit basisregistratie personen, zodat Caribische studenten bij aanvraag van studiefinanciering via DUO direct een Burgerservicenummer (BSN) kunnen krijgen. Hiermee kunnen studenten alle zaken die een BSN vereisen, zoals overheidsdiensten en andere instanties, online regelen. Dit helpt studenten zich voor te bereiden op hun aankomst in Nederland en versnelt het regelen van zaken na aankomst. Deze wijziging was niet op tijd gereed voor studenten die in 2023 aan hun studie in Nederland zijn begonnen, maar vanaf 1 april 2024 is dit ingevoerd.

Leraren op Sint Eustatius krijgen ondersteuning van speciale coaches om hun lessen beter af te stemmen op de behoeften van individuele leerlingen en om beter om te gaan met verschillen en meertaligheid in de klas. Leerlingen die een extra hulp nodig hebben om goed te presteren, zullen ook extra ondersteuning krijgen.

Functie	Omschrijving	Realisatie	Begroting	Verschil
480	Gemeenschappelijke baten en lasten van onderwijs	200	-	200
	Totaal baten	200	-	200
480	Gemeenschappelijke baten en lasten van onderwijs	300.142	182.824	117.318
	Totaal lasten	300.142	182.824	117.318
	Saldo van baten en lasten	(299.942)	(182.824)	(117.118)

4.6 Hoofdfunctie 5 – Cultuur en recreatie

Cultuurcoaches stimuleren deelname aan cultuur, verbinden cultuur met andere sectoren en ondersteunen cultuuraanbieders. Verder kunnen ze lokale betrokkenheid bij erfgoed bevorderen. Die functies worden ingevuld op basis van de specifieke behoeften van Sint Eustatius. Vanaf 2023 zijn er 2 cultuurcoaches beschikbaar voor Sint Eustatius.

Investeringen in de openbare bibliotheek, omvatten het verbeteren van het fysieke bibliotheeknetwerk en het verder uitbouwen van een klantvriendelijke onlinebibliotheek.

De komst van een nationaal slavernijmuseum draagt bij aan kennis en bewustwording van het slavernijverleden.

Invoering van de gelijkbehandelingswetten van artikel 1 van de Grondwet op BES-eilanden per begin 2023. Met de invoering van deze wetgeving, de lokale antidiscriminatie meldpunten en de mogelijkheid van individuele klachtbehandeling door het College voor de Rechten van de Mens wordt bescherming tegen discriminatie op grond van, onder meer, huidskleur, seksuele geaardheid, godsdienst, handicap en geslacht op het eiland vergroot. Het recht op gelijke behandeling wordt beter inroepbaar en handhaafbaar. Ook zal er ingezet worden op bewustwording van de nieuwe wetgeving.



Functie	Omschrijving	Realisatie	Begroting	Vershil
510	Openbaar bibliotheekwerk	-	-	-
530	Sport	-	-	-
541	Oudheidkunde/musea	-	-	-
560	Maatschappelijk leefbaarheid en openlucht	-	-	-
580	Overige cultuur en recreatie	1.165	-	1.165
	Totaal baten	1.165	-	1.165
510	Openbaar bibliotheekwerk	169.944	168.879	1.065
530	Sport	350.168	320.300	29.868
541	Oudheidkunde/musea	206.782	208.738	(1.956)
560	Maatschappelijk leefbaarheid en openlucht	35.129	26.532	8.597
580	Overige cultuur en recreatie	832.010	738.678	93.332
	Totaal lasten	1.594.033	1.463.127	130.906
	Saldo van baten en lasten	(1.592.868)	(1.463.127)	(129.741)

4.7 Hoofdfunctie 6 – Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk

Per 1 januari 2023 is het minimumloon op Sint Eustatius verhoogd met 14,3% naar USD 1.446 per maand. De toeslag zelfstandig wonen is per 1 oktober 2023 verhoogd met 9.4%. Door deze stijging ontvangen alleenstaanden die zelfstandig wonen en recht hebben op (volledige) onderstand een uitkering onderstand gelijk aan het ijkpunt sociaal minimum. Omdat de onderstand om de twee weken wordt uitbetaald, betekent dit voor alleenstaanden die zelfstandig wonen op Sint Eustatius een stijging van USD 22 per twee weken.

Ook de Algemene Weduwen- en Wezenwet (AWW) is vanaf 1 oktober 2023 verhoogd naar het ijkpunt sociaal minimum. De hoogte van de AWW voor bijvoorbeeld weduwen vanaf 58 jaar stijgt hiermee met ongeveer USD 90 naar USD 1.101 per maand op Sint Eustatius.

Functie	Omschrijving	Realisatie	Begroting	Vershil
600	Algemeen beheer maatschappelijk werk	-	-	-
610	Onderstandsverlening (incl. pensioen)	-	-	-
611	Werkgelegenheid	-	-	-
620	Maatschappelijke begeleiding en advies	-	-	-
630	Sociaal cultureel werk en jeugd- en jongerenwerk	-	-	-
650	Kinderopvang	-	-	-
	Totaal baten	-	-	-
600	Algemeen beheer maatschappelijk werk	-	-	-
610	Onderstandsverlening (incl. pensioen)	316.279	261.230	55.049
611	Werkgelegenheid	241.926	207.423	34.503
620	Maatschappelijke begeleiding en advies	706.770	626.784	79.986
630	Sociaal cultureel werk en jeugd- en jongerenwerk	(442.036)	(387.080)	(54.956)
650	Kinderopvang	300.000	300.000	-
	Totaal lasten	1.122.939	1.008.357	114.582
	Saldo van baten en lasten	(1.122.939)	(1.008.357)	(114.582)



4.8 Hoofdfunctie 7 – Volksgezondheid

De behaalde resultaten van 2023 kunnen als volgt worden opgesomd:

- Het creëren van een gezonde, veilige en kansrijke omgeving voor kinderen en jongvolwassenen. In 2023 is 30% van de aangemelde of aangemerkte cliënten doorgeleid naar een sportprogramma in overeenstemming met het in 2019 getekende Sport- en Preventieakkoord Caribisch Nederland.
- Het verbeteren van de participatie op de arbeidsmarkt en in de samenleving.
- Het versterken van de lokale cultuur door inbouwen van cultuureducatie via het schoolcurriculum en naschoolse projecten.
- Het operationaliseren van een eilandbreed preventieprogramma (Strong Roots).

Functie	Omschrijving	Realisatie	Begroting	Verschil
700	Algemeen beheer volksgezondheid	-	39.800	(39.800)
710	Preventieve en curatieve gezondheidszorg	28.475	5.707	22.768
720	Slachthuizen	112.432	-	112.432
721	Reiniging	261.552	350.000	(88.448)
723	Milieu en natuurbeheer	-	-	-
724	Lijkbezorging (begraafplaats)	-	-	-
725	Overige openbare hygiene	33.654	36.182	(2.528)
	Totaal baten	436.113	431.689	4.424
700	Algemeen beheer volksgezondheid	203.466	185.161	18.305
710	Preventieve en curatieve gezondheidszorg	419	-	419
720	Slachthuizen	446.804	407.182	39.622
721	Reiniging	1.510.946	1.547.668	(36.722)
723	Milieu en natuurbeheer	177.150	177.150	-
724	Lijkbezorging (begraafplaats)	10.672	6.057	4.615
725	Overige openbare hygiene	364.001	294.416	69.585
	Totaal lasten	2.713.458	2.617.634	95.824
	Saldo van baten en lasten	(2.277.345)	(2.185.945)	(91.400)

4.9 Hoofdfunctie 8 – Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

De vraag naar en aanbod van woningen op Sint Eustatius is uit balans. Er is veel vraag naar woningen voor mensen met een laag of middeninkomen, maar het aanbod is beperkt. Om dit beter in balans te brengen, is een aanvang gemaakt met de renovatie van 100 sociale huurwoningen op het eiland en de bouw van 50 nieuwe sociale huurwoningen.

Door middel van verhuurderssubsidie is de eigen bijdrage in de sociale huursector verlaagd met gemiddeld USD 333 per maand voor ongeveer 100 huishoudens. Verder wordt onderzocht hoe mensen met een bescheiden inkomen die noodgedwongen particulier huren, recht op subsidie kunnen krijgen.



Functie	Omschrijving	Realisatie	Begroting	Verschil
820	Woningbouwexploitatie/woningbouw	-	-	-
822	Overige volkshuisvesting	-	-	-
	Totaal baten	-	-	-
820	Woningbouwexploitatie/woningbouw	218.214	216.000	2.214
822	Overige volkshuisvesting	1.124	1.500	(376)
	Totaal lasten	219.338	217.500	1.838
	Saldo van baten en lasten	(219.338)	(217.500)	(1.838)

4.10 Hoofdfunctie 9 – Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Op 20 juni 2023 is fase 2.2. van de Herstelwet voor Sint Eustatius van start gegaan. Dit gaf financiële bevoegdheden terug aan de lokale overheid.

De volgende ontwikkelingen hebben plaatsgevonden in 2023:

Digitale en centrale financiële processen

In december 2023 is het handboek AO/IC (Administratieve Organisatie en Interne Controle) opgesteld en geïmplementeerd. Dit handboek zorgt ervoor dat alle administratieve en financiële processen goed georganiseerd en gecontroleerd worden, en draagt bij aan de algehele verbetering en transparantie aan het financiële beheer op Sint Eustatius. Ook zijn alle financiële processen gedigitaliseerd en gecentraliseerd waar ze sneller en gemakkelijker te raadplegen zijn. Sint Eustatius beschikt nu over een digitaal boekhoudsysteem om zaken zoals salarissen en financiën te beheren. Dit helpt bij het efficiënter verwerken en controleren van financiële gegevens.

Planning en control cyclus

De jaarrekeningen van 2017 tot en met 2022 zijn opgeleverd. Om de financiële stabiliteit voor de komende jaren te waarborgen is een begrotingsplan voor de periode 2023-2026 gemaakt: "Implementation of Financial Improvement Plan".

Ondersteuning en monitoring

In 2023 heeft Sint Eustatius samen met EY de resterende verbeterstappen afgerond. Een speciale groep, waaronder de plaatsvervangend regeringscommissaris en de gedeputeerde van Financiën, hield de voortgang nauwlettend in de gaten. In januari 2024 waren alle stappen voltooid zoals gepland.

Implementatie Financieel Verbeterplan

Acties uit het Financieel Verbeterplan zijn in 2023 afgerond. Alle stappen uit het Financieel Verbeterplan, meer dan 100, zijn in 2023 met succes afgerond.

De laatste stappen die in 2023 zijn afgerond betreffen:

- Verbeteringen op gebieden zoals lokale belastinginning (motorrijtuigenbelasting, toeristenbelasting en afvalstoffenheffing) en vermogensbeheer, leidend tot een betere controle en transparantie van de financiële middelen.
- Verbetering van het inkoopproces door gebruik te maken van de inkoopmodule in het digitaal boekhoudsysteem.
- Start met het opstellen van een contractenregister.
- Het vastleggen van specifieke doelstellingen voor elk beleidsterrein waar gesubsidieerde organisaties actief zijn.



- Het ontwikkelen van een Strategisch Personeelsplan in 2022 samen met een externe organisatie en deze in 2023 onderhouden en implementeren.
- De formalisering en benoeming van een inspecteur volgens FINBES.
- Het opstellen van contracten met gerechtsdeurwaarders voor privaatrechtelijke handhaving.

Functie	Omschrijving	Realisatie	Begroting	Vershil
920	Belastingen	109.518	100.000	9.518
921	Vrije uitkering	14.750.965	18.561.000	(3.810.035)
922	Algemene uitgaven en inkomsten	295.371	-	295.371
	Totaal baten	15.155.854	18.661.000	(3.505.146)
920	Belastingen	-	-	-
921	Vrije uitkering	2.733.705	2.273.785	459.920
922	Algemene uitgaven en inkomsten	(2.006.510)	222.787	(2.229.297)
	Totaal lasten	727.195	2.496.572	(1.769.377)
	Saldo van baten en lasten	14.428.659	16.164.428	(1.735.769)



5. Verplichte paragrafen

5.1 Lokale heffingen

De inkomsten uit lokale heffingen en belastingen zijn een belangrijke, maar naar verhouding beperkte inkomstenbron voor OLE. Het doel van deze lokale heffingen is om financiering te genereren voor het dekken van de kosten voor de uitvoering van taken en diensten af te dekken.

Lokale belastingen en heffingen	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
<i>in USD</i>			
Motorrijtuigenbelasting	457.752	450.000	355.185
Toeristenbelasting	93.937	100.000	79.103
Erfpacht, verhuur grond en gebouwen	247.776	270.000	123.707
Vliegveld	454.870	330.041	173.264
Zeehaven	2.084.194	2.075.000	2.027.695
Leges	79.819	107.348	69.596
Vergunningen	87.809	115.924	95.689
Afvalstoffenbelasting	261.465	350.000	281.698
	3.767.621	3.798.313	3.205.937

Realisatie 2023 versus begroting 2023

In 2023 zijn de inkomsten op de lokale heffingen en belastingen USD 31K achtergebleven ten opzichte van de begroting. De realisatie bij de afvalstoffenbelasting, leges en vergunningen toont de grootste achterstand, zijnde USD 145K. De inkomsten van het vliegveld zijn hoger uitgevallen dan de begroting met USD 125K, waardoor er op totaalniveau een kleine achterstand is op de begroting.

Realisatie 2023 versus realisatie 2022

In 2023 zijn de inkomsten USD 562K hoger dan de realisatie van 2022. Dit is met name te zien in de motorrijtuigenbelasting, erfpacht en vliegveldinkomsten. De erfpacht van 2022 is inclusief een correctie van USD 160K uit 2021, waardoor deze lager uitvalt dan normaal.

De inkomsten van het vliegveld zijn toegenomen door een betere registratie van de landingsrechten.

Naast inkomsten uit de lokale belastingen haalt OLE inkomsten uit een aantal andere activiteiten.

Overige inkomsten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
<i>in USD</i>			
Medische controle	35.556	-	257.348
Slacht en verkoop vlees	112.432	120.000	124.448
Overige opbrengsten	63.012	-	21.905
Totaal	211.000	120.000	403.701

De omzet op de medische controle is in 2022 veel hoger geweest door een kortstondig effect, omdat deze de inkomsten voor de afgenomen PCR-tests omvatten.

De overige opbrengsten omvatten bijdragen van de Kamer van Koophandel Nederland en het Rijksinstituut Volksgezondheid en Milieu. Hiervoor was geen begroting opgenomen, waardoor er per saldo meer baten zijn gegeneerd dan verwacht.



5.2 Weerstandsvermogen

Deze paragraaf geeft een overzicht van de belangrijkste financiële risico's voor het OLE. Het OLE is een bijzondere gemeente met ambities op diverse terreinen. Bij het uitvoeren van haar activiteiten loopt het OLE risico's. Bij een risico gaat het om de kans dat een gebeurtenis optreedt die mogelijk negatieve effecten kan hebben. Indien deze gebeurtenis optreedt, kan dit gevolgen hebben voor het behalen van de doelstellingen van het OLE.

Op grond van het BBV-BES artikel 8 dient het OLE een paragraaf weerstandsvermogen op te nemen in haar begroting. Aan deze paragraaf worden nadere eisen gesteld door de BBV-BES artikel 10. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de risicomanagementcyclus van het OLE. In dit hoofdstuk worden de keuzes van het OLE met betrekking tot de paragraaf weerstandsvermogen weergegeven. Deze keuzes worden iedere vier (4) jaar ter goedkeuring voorgelegd aan de Eilandsraad. De gemaakte keuzes gelden op grond van BBV-BES artikel 23 eveneens voor de paragraaf weerstandsvermogen die, naast de begroting, ook verplicht is voor de jaarstukken.

Inhoud paragraaf weerstandsvermogen (in begroting en jaarstukken)

Volgens artikel 10 van het BBV-BES moet de paragraaf weerstandsvermogen minimaal de volgende elementen bevatten:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

Het OLE neemt de volgende elementen op in de paragraaf weerstandsvermogen:

- beschrijving van de gehanteerde systematiek van risicomanagement;
- de beschikbare (incidentele en structurele) weerstandscapaciteit;
- een samenvatting van de geïnventariseerde risico's;
- een oordeel over het weerstandsvermogen en de weerstandsratio;
- benodigde acties voor de komende jaren.

Beschikbare weerstandscapaciteit

In artikel 10.1a van het BBV-BES is de definitie van de beschikbare weerstandscapaciteit als volgt: "de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover het openbaar lichaam beschikt of kan beschikken om niet begrote lasten te dekken". Dit betekent dat de weerstandscapaciteit bestaat uit middelen waaruit tegenvallers bekostigd kunnen worden, zonder dat de begroting en het beleid (direct) aangepast moeten worden.

Tot de weerstandscapaciteit worden de volgende elementen gerekend:

- algemene reserve
- bestemmingsreserve, voor zover de bestemming veranderd kan worden door de Eilandsraad
- overig (stille reserves)

Voorzieningen worden niet tot de weerstandscapaciteit gerekend, omdat er verplichtingen aan deze voorzieningen ten grondslag liggen.



Benodigde weerstandscapaciteit

De hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door de risico's met financiële gevolgen die het OLE loopt. Voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit wordt uitgegaan van de risico's inclusief beheersmaatregelen (de netto risico's). De uitkomst van de benodigde weerstandscapaciteit wordt vastgelegd in de weerstandsparagraaf, welke jaarlijks wordt geactualiseerd.

In de berekening van het benodigde weerstandsvermogen zijn de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie geïnventariseerd. Voor de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen tellen alleen risico's met een nadelig gevolg die niet op andere wijze zijn afgedekt (bijvoorbeeld door het afsluiten van een verzekering, beheersmaatregelen, o.i.d.). Vanuit het voorzichtigheidsprincipe houden we bij de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen geen rekening met positieve risico's.

Het benodigde weerstandsvermogen is berekend op USD 6.999K. In vergelijking met de risico-inventarisatie die in 2022 is uitgevoerd is het benodigde weerstandsvermogen gestegen (was USD 6.356K).

Er wordt gebruik gemaakt van de systematiek van risicoscore met kansklasse en gevolgklasse voor het kwalificeren, kwantificeren en analyseren van risico's. Bij de kwalificatie van risico's zijn de volgende vijf (5) kansklassen te onderscheiden:

Kansklasse	Kanspercentage	Actie
1 – onwaarschijnlijk	<10%	Geen risicobedrag opnemen
2 – mogelijk	10% – 30%	20% van risico opnemen
3 – aannemelijk	30% - 50%	40% van risico opnemen
4 – waarschijnlijk	50% - 70%	60% van risico opnemen
5 – bijna zeker	>70%	100% van het bedrag: een voorziening treffen of opnemen in calculatie

De risico's met financiële gevolgen die het OLE loopt, bepaalt de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit. Voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit wordt uitgegaan van de risico's inclusief beheersmaatregelen (de netto risico's). De uitkomst van de benodigde weerstandscapaciteit wordt vastgelegd in de weerstandsparagraaf, die jaarlijks wordt bijgesteld.

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting en de financiële positie van het OLE is.

Weerstandratio per ultimo 2023

In de onderstaande tabel wordt een nadere specificatie gegeven van de weerstandscapaciteit, de geïdentificeerde risico's en de daaruit voortvloeiende ratio weerstandsvermogen voor het OLE per eind 2023.



Omschrijving risico's (in USD)	Kans	Bruto risico	Risico
Bedrijfsvoering en klantenservice			
- ICT (server crash burgerlijke stand)	10%	250.000	25.000
- ICT (cyber security)	40%	1.000.000	400.000
- Natuurramp (oorkaan enz.)	50%	500.000	250.000
- Talentbehoud	50%	500.000	250.000
- Discontinuïteit van bedrijfsvoering	30%	1.145.000	343.500
- Onrechtmatig handelen	20%	1.000.000	200.000
- Gebrek aan verzekeringen	15%	500.000	75.000
Bedrijfsvoering - P&O			
- Langdurige arbeidsconflicten	10%	100.000	10.000
- Bedrijfsongevallen	5%	190.000	9.500
Bedrijfsvoering - afdeling Financien			
- AFAS crashes/ ICT crash	40%	550.000	220.000
- Mogelijkheid verandering systematiek Vrije Uitkering	10%	500.000	50.000
- Leveranciers worden niet of te laat betaald	10%	500.000	50.000
Bedrijfsvoering - Klantenloket			
- Schending van de privacy	40%	10.000	4.000
- Schade aan inventaris	30%	20.000	6.000
- Fraude	20%	10.000	2.000
- Storing van het beveiligingssysteem	30%	10.000	3.000
Sociaal Domein - Beleid en programma			
- Gebrek aan (structurele) financiering/ kwetsbaarheid que financiële afhankelijkheiddependence	5%	1.000.000	50.000
- Upgraden (o.b.v nieuwe ontwikkelingen: onderwijs / bijscholing/ uitwisselingsprogramma's)	50%	50.000	25.000
- Netwerkmethoden	10%	15.000	1.500
- Discontinuïteit van bedrijfsvoering	25%	130.000	32.500
Sociaal Domein - Publieke gezondheidszorg			
- Pandemie/ lokale uitbraak	30%	3.000.000	900.000
- Gerechterlijke vorderingen	20%	10.000	2.000
- Imagoverlies	10%	50.000	5.000
Sociaal Domein - Cultuur en Evenementen			
- Adequaat behoud van culturele artefacten	80%	200.000	160.000
- Publieke cultuur (vandalisme/ brand/ natuurrampen)	80%	100.000	80.000
Sociaal Domein - Maatschappelijke ondersteuning			
- Toestroom van personen	50%	20.000	10.000
- Escalatie van huishoudelijk geweld	90%	20.000	18.000
- Escalatie van kindermishandeling	90%	20.000	18.000
- Defecte voertuigen	90%	17.000	15.300
- Diefstal van media / kantoorinventaris	10%	5.000	500
Transport - Afdeling Beveiliging			
- Handelen in strijd met de gedragscode	20%	50.000	10.000
Transport - Afdeling Zeehaven			
- Gebrek aan controle op de opbrengsten	30%	45.000	13.500
- Claim op beschadigde goederen	20%	10.000	2.000
- Navigatierisico's	5%	1.000.000	50.000
- Ongevallen personeel/inventaris	10%	20.000	2.000
- Natuurramp/ slecht weer	5%	1.000.000	50.000
Transport - Afdeling Luchthaven			
- Natuurramp/ slecht weer	5%	3.500.000	175.000
- Gebrek aan controle op de opbrengsten	30%	45.000	13.500
- Behoud van medewerkers	30%	20.000	6.000
- Onvoldoende medewerkers om the gevraagde beleidsgebieden te bedienen	40%	100.000	40.000
- Burnout van het personeel	15%	30.000	4.500
- Het niet invullen van de gevraagde vacatures	5%	100.000	5.000
- Medische problemen	10%	60.000	6.000
Algemeen			
- Lopende rechtszaken	50%	5.000.000	2.500.000
- Door wereldepidemie veroorzaakte prijsstijgingen	25%	300.000	75.000
- Niet-naleving door gesubsidieerde organisaties organization	10%	60.000	6.000
- Onvermogen om contracten af te sluiten	60%	1.200.000	720.000
- Risico op niet-naleving van veiligheids- en gezondheidsregels	10%	350.000	35.000
- Risico op niet-naleving van procedures conform beleid	20%	350.000	70.000
Benodigde weerstandscapaciteit		24.662.000	6.999.300



Beschikbare weerstandscapaciteit	2023	2022
<i>in USD</i>		
Algemene reserve	22.324.969	22.968.469
Bestemmingsreserve	3.678.949	84.674
Weerstandsvermogen	6.999.300	6.355.800
Resultaat boekjaar	(2.068.643)	1.402.538
	<u>30.934.575</u>	<u>30.811.481</u>
Minus: waarde deelnemingen	(17.144.863)	(17.144.863)
Minus: vastgelegde bestemmingsreserve	(2.191.737)	-
	<u>11.597.975</u>	<u>13.666.618</u>

De vastgelegde bestemmingsreserve betreft de ontvangen vrije uitkering met bestemming, welke is toegevoegd aan de bestemmingsreserve in 2023. Zie paragraaf 9.4. Deze bestemmingsreserve kan niet teruggedraaid worden en wordt derhalve niet meegenomen in de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit.

	Beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve en onvoorzien)	11.597.975	
Ratio weerstandsvermogen =	-----	=	----- = 1,66
	Benodigde weerstandscapaciteit (totaal van de risico's)	6.999.300	

Beoordeling weerstandscapaciteit

De Nota Weerstandsvermogen & Risicobeheersing 2022-2025 hanteert de normering aangegeven in de onderstaande tabel. Hierbij is een norm tussen 1 en 2 gewaardeerd als voldoende tot ruim voldoende. Deze normeringssystematiek geeft een goede indicatie van het weerstandsvermogen van het OLE. Het OLE streeft naar een ratio weerstandsvermogen tussen 1,5 en 2,0.

Klasse	Ratio weerstandsvermogen	Conclusie weerstandsvermogen
A	hoger dan 2,0	Uitstekend
B	tussen 1,4 en 2,0	Ruim voldoende
C	tussen 1,0 en 1,4	Voldoende
D	tussen 0,8 en 1,0	Matig
E	tussen 0,6 en 0,8	Onvoldoende
F	kleiner dan 0,6	Ruim onvoldoende

In haar besluit op 6 september 2022 heeft het openbaar lichaam de norm voor het weerstandsvermogen vastgesteld op 1,6. De berekende ratio voor het weerstandsvermogen komt uit op 1,66 en voldoet daarmee aan de interne norm. Ter vergelijking het ministerie van BZK hanteert in haar 'Handreiking Weerstandsvermogen voor Raadsleden' een norm tussen 1 en 2 (voldoende - ruim voldoende).

Een ratio van 1,66 betekent dat het OLE in staat is om, zonder inzet van de beschikbare weerstandscapaciteit, circa anderhalf keer de geïdentificeerde risico's te dragen, wanneer deze zich allemaal tegelijkertijd zouden voordoen.

Op basis van de beschreven systematiek volgt de conclusie dat het weerstandsvermogen van het OLE per ultimo 2023 **ruim voldoende** is.



Weerstandscapaciteit in relatie tot de liquiditeitspositie

De weerstandscapaciteit van het OLE wordt met name gevormd door de aanwezige algemene reserve. De algemene reserve is ontstaan na de inrichting van het OLE per 10 oktober 2010, waarbij een zogenaamde openingsbalans is opgesteld. De algemene reserve fungeerde daarbij als tegenhanger voor de aanwezige vaste activa die destijds moesten worden gewaardeerd.

In de loop der jaren is de algemene reserve aangevuld met voordelige jaarrekeningresultaten. Om de aanwezige weerstandscapaciteit daadwerkelijk te kunnen inzetten in het geval zich risico's voordoen, is het voor het OLE van belang om over voldoende liquiditeiten te beschikken. Omdat OLE op grond van Artikel 11 van de Wet FinBES niet zelfstandig de geldmarkten mag betreden en bijvoorbeeld leningen bij commerciële partijen mag aangaan, is de beschikbaarheid van liquiditeiten beperkt en daarom altijd een belangrijk punt van aandacht.

Op grond van artikel 89 van de Wet FinBES bestaat voor het OLE echter wel de mogelijkheid om, door tussenkomst van het Cft, renteloze leningen voor het doen van investeringen ten behoeve van de publieke taak aan te vragen bij de Rijksoverheid. Leningen kunnen niet aangevraagd worden voor de financiering van exploitatiekosten.

Voor een dergelijke lening is het wel van belang dat het OLE de kapitaallasten van de lening kan dragen in de reguliere begroting. Voor het OLE is het derhalve van groot belang om doorlopend te beschikken over een actuele liquiditeitsprognose én, indien zich risico's manifesteren, direct in contact te treden met het Cft en de Rijksoverheid. Leningen kunnen niet aangevraagd worden ter financiering van exploitatiekosten.

Liquide maken van de algemene reserve

In een brief d.d 28 februari 2024 van het BZK betreffende de weerstandscapaciteit en mate van liquiditeit is een norm afgesproken met het Cft betreffende een ratio van 1:1 qua liquiditeit ten opzichte van de weerstandscapaciteit. Dit betekent dat de door het openbaar lichaam berekende benodigde weerstandscapaciteit volledig liquide dient te zijn of op korte termijn liquide gemaakt kan worden. Het streven is naar een hogere ratio om zo een buffer te vormen. Deze streefratio dient door het OLE zelf bepaald te worden met als absolute ondergrens de eerder beschreven 1-op-1 ratio.

Het OLE beschikt momenteel over een fors bedrag aan liquiditeiten, per eind 2023 bedragen de liquide middelen ruim USD 73 miljoen. Van deze liquiditeiten is een bedrag van USD 69 miljoen bedoeld voor projecten uit doeluitkeringen. Zie onderstaande tabel:



Liquiditeiten versus weerstandsvermogen **2023**

in USD1.000

Liquide middelen	73.223
Vooruitontvangen bijzondere uitkeringen	(68.986)
Vooruitontvangen vrije uitkeringen met bestemming	(476)
Beschikbare liquiditeiten	3.760
<u>Om te zetten in liquiditeit:</u>	
Overige vorderingen - ministerie BZK	1.276
Vorderingen - debiteuren (50%)	949
Totaal beschikbare liquiditeiten bij calamiteit	5.985
Benodigde weerstandscapaciteit	6.999
Overschot (tekort)	(1.014)

Hiermee voldoet het OLE niet aan de gestelde ratio van 1 op 1 voor de nodige liquiditeit ten opzichte van het weerstandsvermogen.

Het tekort zou door middel van een renteloze lening aangevuld kunnen worden indien zich een calamiteit voordoet gelijk aan het weerstandsvermogen.

5.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Het OLE is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Hieronder vallen de kapitaalgoederen: wegen, riolering, water, groenvoorzieningen en gebouwen.

In de begroting en de jaarrekening zijn de volgende onderhoudskosten opgenomen.

Onderhoud kapitaalgoederen **Realisatie 2023** **Begroting 2023** **Realisatie 2022**

in USD

Onderhoud van gebouwen	265.484	275.000	243.049
Onderhoud zeehaven en maritiem	34.615	110.000	79.350
Onderhoud zeehaven en maritiem t.b.v. 'ISPS Certif.'	27.513	25.000	39.745
Onderhoud vliegveld en landingsbaan	167.727	175.000	56.190
Onderhoud van grond, weg en waterbouwk. werken	954.193	1.000.000	596.464
Onderhoud van machines en apparaten	171.133	175.000	231.439
Onderhoud vervoermiddelen	163.737	185.000	129.720
Totaal	1.784.401	1.945.000	1.375.957

Een behoorlijk deel van het jaarbudget gaat op aan het onderhoud aan gebouwen, wegen, waterbouwkundige werken en andere kapitaalgoederen. De onderhoudskosten op de verschillende onderdelen bedroeg in 2023 USD 1,8M. Dit ligt USD 161K lager dan de begroting.



5.4 Bedrijfsvoering

Het openbaar bestuur opereerde van 7 februari 2018 tot en met 1 juli 2023 onder de wet 'Herstel voorzieningen Sint Eustatius'. Deze wet was in juni 2020 aangenomen. Doelstelling van deze wet is het verlengen van de bestuurlijke ingreep op Sint Eustatius en de huidige voorzieningen, die tot stand zijn gekomen op grond van de tijdelijke wet taakverwaarlozing Sint Eustatius, geleidelijk af te bouwen.

In vier fases wordt toegewerkt naar een einddoel, namelijk het bewerkstelligen van een reguliere bestuurlijke situatie op Sint Eustatius. De vier fases zijn:

1. Voortzetting huidige voorzieningen;
2. Systeem van inrichting geleidelijk herstel;
3. De terugkeer van de gezaghebber en de taak van de Rijksvertegenwoordiger na het beëindigen van de voorzieningen wegens grove taakverwaarlozing;
4. Volledig herstel van de voorzieningen.

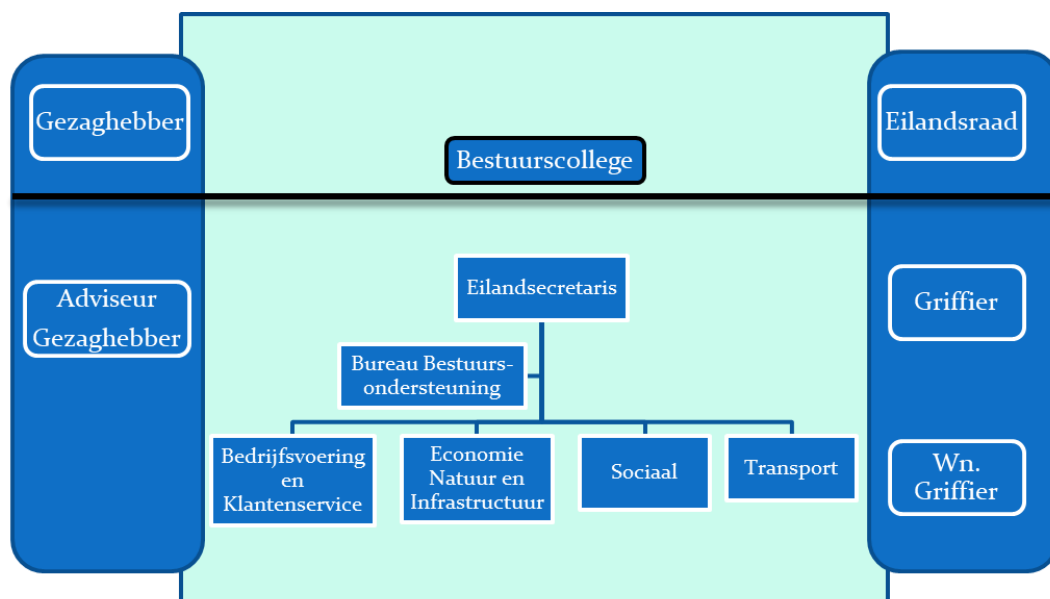
Punt 1 tot en met 3 zijn afgerond en punt 4 zal op 1 september 2024 in werking treden.

De weg naar herstel van de democratie is ingezet en inmiddels is fase 2.2 in zicht. Aan de overgang naar fase 2.2 zijn drie voorwaarden gesteld zoals vastgelegd in de "Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius":

1. De financiële processen dienen gedigitaliseerd en gecentraliseerd te zijn;
2. De planning en controlecyclus dient in overeenstemming met de Wet financiën openbare lichamen BES (FinBES) te lopen;
3. En alle acties uit het plan van aanpak financieel beheer dienen gereed te zijn.

De Eilandsraad heeft na de verkiezingen van 15 maart 2023 haar budgetrecht teruggekregen.

Goed bestuur is niet iets dat kan worden bereikt door alleen een wet aan te nemen. Even belangrijk is de bereidheid van toekomstige leden van de Eilandsraad en eilandregering om constructief met elkaar en met de regeringscommissaris samen te werken en te communiceren, en hun bereidheid om hun taken uit te voeren en hun bevoegdheden uit te oefenen in het collectieve belang van het openbaar lichaam en de bevolking van Sint Eustatius. Van groot belang is de bereidheid van de toekomstige eilandsraadsleden en gedeputeerden tot constructieve samenwerking en communicatie, onderling en met de regeringscommissaris, en de bereidheid om de taken en bevoegdheden uit te oefenen ten bate van het collectief belang van het openbaar lichaam en de inwoners van Sint Eustatius.



5.5 Deelnemingen

Een deelneming is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin het OLE een bestuurlijk of financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de deelneming ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de deelneming failliet gaat, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de deelneming haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap door middel van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Het OLE is aandeelhouder in de volgende bedrijven:

Naam	Vestigingsplaats	Beleidsveld	Vastgestelde jaarrekening
St Eustatius Telephone Company (EUTEL) N.V.	Sint Eustatius	Telecommunicatiediensten	2022
Saba Bank Resources N.V.	Sint Eustatius	Economische Ontwikkeling	2023
Ontwikkelingsbank van de Nederlandse Antillen N.V.	Curaçao	Economische Ontwikkeling	2023
St. Eustatius Utility Company N.V. (STUCO)	Sint Eustatius	Nutsvoorziening	2022

St. Eustatius Telephone Company (EUTEL) N.V.

EUTEL is verantwoordelijk voor de aanleg, het onderhoud en de exploitatie van het openbare telefoonnet op Sint Eustatius, evenals de andere telecommunicatiediensten. Hierbij dient het maatschappelijk belang nadrukkelijk overwogen te worden.

Het belang in de deelneming is als volgt:

Het OLE heeft middels stemrecht 100% zeggenschap in de AvA.

Het geplaatste en gestorte kapitaal in Eutel bedraagt USD 11.170. Het resultaat 2023 is nog niet bekend. Zodoende kunnen de jaarcijfers 2023 van EUTEL hier niet worden toegevoegd. Per 31 december 2022 had EUTEL een eigen vermogen van USD 6.550.804. Over het boekjaar 2022 bedroeg de winst USD 186.280. Deze informatie is gebaseerd op de niet-gecontroleerde jaarrekening 2022 van EUTEL.



Saba Bank Resources N.V.

Het Openbaar Lichaam heeft een kleine deelneming van USD 12.104 in de Saba Bank Resources N.V. Per 31 december 2023 heeft Saba Bank Resources N.V. een eigen vermogen van USD 545.494. Over het boekjaar 2023 is een verlies geleden van USD 54.068. Deze informatie is gebaseerd op de gecontroleerde jaarrekening 2023 van Saba Bank Resources N.V.

Ontwikkelingsbank van de Nederlandse Antillen N.V.

Het belang in de Ontwikkelingsbank bedraagt USD 279.330. Per 31 december 2023 heeft de Ontwikkelingsbank van de Nederlandse Antillen N.V. een eigen vermogen van ANG 36.248.217. Het resultaat over 2023 komt uit op een verlies van ANG 1.297.066. Wisselkoers: 1 ANG = USD 0,56. Deze informatie is gebaseerd op de gecontroleerde jaarrekening 2023 van de Ontwikkelingsbank van de Nederlandse Antillen N.V. Bij de jaarrekening 2023 is een goedkeurende verklaring afgegeven.

St. Eustatius Utility Company N.V. (STUCO)

St. Eustatius Utility Company N.V. ("STUCO") is het water- en elektriciteitsbedrijf van St. Eustatius en is per 1 januari 2014 opgericht. Per die datum heeft STUCO de activiteiten van NV GEBE St. Eustatius geruisloos overgenomen.

In 2016 is de 100% deelneming in STUCO voor het eerst verantwoord in de jaarrekening van OLE tegen de (aangepaste) verkrijgingsprijs ad USD 8.800.429. De werkelijke verkrijgingsprijs bedroeg USD 9.000.000. Dit bedrag is destijds op verzoek van OLE door NV GEBE St. Eustatius direct overgemaakt aan STUCO. Het nominale aandelenkapitaal bedraagt USD 3.000.

OLE is de enige aandeelhouder (100%) en heeft zowel de roerende als onroerende zaken als (informeel) kapitaal geïnjecteerd in STUCO. Het eigen vermogen van STUCO ten tijde van de overname per 1 januari 2014 was circa USD 14.2M, maar enkel de daadwerkelijke geldtransactie is als verkrijgingsprijs verantwoord. De overige activa is namelijk 'om niet' overgedragen en wordt daarom niet meegerekend in de berekening van de oorspronkelijke verkrijgingsprijs.

Vervolgens is per 1 januari 2017 de activa verbonden aan de productie en distributie van water overgedragen aan STUCO, vooruitlopend op de formele overdracht van deze activa, welke op 23 februari 2018 notarieel is voltrokken. Dit is in de jaarrekening van STUCO verantwoord als zijnde een kapitaalinjectie en in de jaarrekening van OLE als een verhoging van de verkrijgingsprijs ter waarde van USD 5.541.830. Derhalve wordt de deelneming met ingang van boekjaar 2017 voor USD 14.342.259 verantwoord.

In 2022 is de deelneming van OLE in STUCO met USD 2.5M toegenomen. In 2018 en 2019 heeft OLE in totaal USD 2.5M aan STUCO uitgekeerd voor de uitvoering van het EDF 11 project. Dit project omvatte het ondergronds leggen van essentiële elektriciteitskabels om daarmee minder kwetsbaar te worden voor stroomuitval tijdens storm. Beide partijen hebben afgesproken het uitgekeerde bedrag als een kapitaalinjectie te beschouwen. Dit is in overeenstemming met hoe in het verleden de overdracht van de activa van water is verlopen. Het project is naar verwachting in 2024 afgerond volgens de conceptjaarrekening 2023 van STUCO. STUCO heeft het bedrag van OLE reeds bij ontvangst toegevoegd aan haar aandeelhoudersvermogen en heeft het economische eigendom verkregen. De juridische overdracht heeft nog niet plaatsgevonden en dient z.s.m. geregeld te worden.

Per 31 december 2023 heeft STUCO een eigen vermogen van USD 20.297.864. Het resultaat over 2023 komt uit op een winst van USD 404.064. Deze informatie is gebaseerd op de conceptjaarrekening 2023 van STUCO d.d. 4 juni 2024.



5.6 Grondbeleid

Grond is een schaars goed. Op Sint Eustatius is grond belangrijk voor de burgers. Landgebruik is een belangrijk onderwerp op het eiland. Aangezien OLE een van de grootste landeigenaren is op het eiland zijn inwoners soms afhankelijk van de overheid om een stuk grond te bemachtigen.

Het bestaan van een grondbeleid vormt de basis voor OLE om deel te nemen aan de economie van het eiland op een verantwoorde, transparante en zakelijke manier en om het voortouw nemen in de ruimtelijke ordening van Sint Eustatius.

5.7 Collectieve sector

De enige entiteit die onder de definitie van collectieve sector valt, is die van de 'Stichting Wegenfonds'. Het Wegenfonds heeft nooit goed gefunctioneerd. Daarom is nu besloten het Wegenfonds te ontbinden. Een aangepaste nota is hiervoor in de maak. Naar verwachting zit er geen geld bij het Wegenfonds en vloeit er geen geld terug naar OLE.



6. Staat van baten en lasten

Omschrijving	Toelichting	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Vrije uitkering	7.2.1	16.369.465	18.561.000	13.085.401
Motorrijtuigenbelasting	7.2.2	457.752	450.000	355.185
Toeristenbelasting	7.2.2	93.937	100.000	79.103
Erfpacht, verhuur grond en gebouwen	7.2.2	247.776	270.000	123.707
Vliegveld	7.2.2	454.870	330.041	173.264
Zeehaven	7.2.2	2.084.194	2.075.000	2.027.695
Leges	7.2.2	79.819	107.348	69.596
Vergunningen	7.2.2	87.809	115.924	95.689
Afvalstoffenbelasting	7.2.2	261.465	350.000	281.698
Medische controle		35.556	-	257.348
Slacht en verkoop vlees		112.432	120.000	124.448
Overige opbrengsten		63.012	151.500	21.905
Bijzondere baten	7.2.3	371.699	-	5.937.954
	7.2	20.719.785	22.630.813	22.632.993
Bijzondere uitkeringen (dekking projecten)	7.2.4	28.878.997	28.088.127	12.315.550
Totale baten		49.598.782	50.718.940	34.948.542
Personeelskosten	7.3.1	12.373.137	10.368.913	10.021.991
Huisvestingskosten	7.3.2	1.710.185	1.367.310	1.303.616
Exploitatiekosten	7.3.3	2.630.173	3.094.075	2.029.844
Kantoorkosten	7.3.4	909.145	850.291	716.469
Representatie- en communicatie	7.3.5	826.148	766.584	820.364
Kosten vervoermiddelen	7.3.6	291.828	320.954	208.372
Afschrijvingskosten	7.3.7	408.045	408.829	2.018.171
Algemene kosten	7.3.8	1.004.665	928.706	886.290
Subsidies en financiële bijdragen	7.3.9	2.447.563	2.252.425	2.089.386
Overige lasten	7.3.10	32.268	75.049	23.837
Bijzondere lasten	7.3.11	155.271	2.617.071	1.112.115
	7.3	22.788.428	23.050.207	21.230.455
Bijzondere uitkeringen (kosten projecten)	7.3.12	28.878.997	28.088.127	12.315.550
Totale lasten		51.667.425	51.138.334	33.546.004
Saldo baten en lasten	7.1	(2.068.643)	(419.394)	1.402.538



7. Toelichting op de baten en lasten

7.1 Resultaat

Het resultaat over 2023 bedraagt USD 2,1M negatief. Het resultaat is USD 1,7M lager dan begroot. De analyse ten opzichte van de begroting volgt hieronder.

Baten

De baten zijn USD 1,9M lager dan begroot (exclusief de bijzondere uitkering). Deze daling ten opzichte van de begroting is het gevolg van de volgende ontwikkelingen:

1. Een vrijval van reserveringen uit voorgaande jaren (USD 0,4M).
2. Een daling van de lokale baten van USD 0,1M op de begroting, bestaande uit een stijging van de opbrengsten van het vliegveld en medische controle van USD 0,2M tegenover een daling in de andere baten van USD 0,1M.
3. Een daling in de vrije uitkeringen met USD 2,2M. In de begroting was rekening gehouden met een bedrag van USD 2,2M aan vrije uitkeringen met bestemming, ontvangen in het laatste kwartaal 2024. De vrije uitkering is bedoeld voor specifieke bestemmingen. In de jaarrekening is deze vrije uitkering aan de bestemmingsreserve zijn toegevoegd aangezien de lasten die hiermee samenhangen na 2023 zullen plaatsvinden.

Samenvattend:

Aansluiting baten realisatie - begroting	2023
<i>in USD1.000</i>	
Totale baten - begroting	22.631
Mutaties:	
- toename door vrijval reserveringen	372
- afname van lokale baten	-91
- afname vrije uitkeringen met bestemming	-2.192
Totale baten - realisatie	20.720

Afgezien van de additionele vrije uitkeringen van USD 2,2M heeft het OLE in 2023 voor USD 16,4M aan vrije uitkering ontvangen, wat USD 3,3M hoger ligt dan de vrije uitkering van 2022. Deze toename wordt veroorzaakt door een verhoging van de vrije uitkeringen met USD 2,5M ten opzichte van 2022.

Lasten

De lasten zijn bijna gelijk aan de begroting (exclusief de bijzondere uitkering). Deze kleine onderbesteding bestaat uit een aantal belangrijke posten:

1. Een toename van de personeelskosten met USD 2,1M. Dit vloeit met name voort uit een opgenomen reservering (USD 2,0M) voor de juridische verplichting van OLE om met terugwerkende kracht de 36-urige werkweek in te voeren. Deze verplichting is in november 2023 opgenomen in de Rechtspositiebesluit ambtenaren BES, vastgesteld op 15 november 2023.



2. Een daling van de bijzondere lasten met USD 2,5M. Deze daling bestaat uit twee (2) onderdelen:
 - a. Een andere presentatie van de verwachte lasten die samenhangen met de vrije uitkeringen met bestemming. Zowel de baten als de lasten van de ontvangen vrije uitkeringen met bestemming ter waarde van USD 2,2M zijn gepresenteerd op de balans.
 - b. Reclassificatie van huurkosten oude jaren naar de exploitatiekosten van USD 0,3M
3. Een toename van de overige exploitatiekosten met USD 0,3M, inclusief de reclassificatie van huurkosten oude jaren.

Samenvattend:

Aansluiting lasten realisatie - begroting	2023
---	------

in USD1.000

Totale lasten - begroting	23.050
---------------------------	--------

Mutaties:

- toename personeelskosten door TWK 36-urige werkweek	1.977
- daling lasten vrije uitkeringen met bestemming	(2.181)
- afname bijzondere lasten door reclassificatie naar exploitatie	(280)
- toename overige exploitatiekosten	222

Totale baten - realisatie	22.788
---------------------------	---------------

Totaaloverzicht 2023

Resultaat (excl. bijzondere uitkering)	Realisatie 2023	Begroting 2023	Verschil
<i>in USD</i>			
Baten	20.719.785	22.630.813	(1.911.028)
Lasten	22.788.428	23.050.207	(261.779)
Totaal	(2.068.643)	(419.394)	(1.649.249)

In vergelijking met het gerapporteerde resultaat in de Uitvoeringsrapportage vierde kwartaal 2023 is het resultaat verslechterd. Dit is toe te rekenen aan het effect van de invoering van de 36-urige werkweek met ingang van 2022 van USD 2,0M. Daartegenover is er een positieve ontwikkeling van USD 0,3M uit vrijval van reserveringen.

Het resultaat zonder de bijzondere baten en lasten zou USD 0,7M negatief zijn geweest, circa USD 0,3M minder dan begroot.

Resultaat exclusief bijzondere posten	2023
---------------------------------------	------

in USD1.000

Resultaat	(2.069)
Eliminatie bijzondere posten	
- reservering TWK 36-urige werkweek	1.977
- aanpassingen balansposten	(652)
Resultaat exclusief bijzondere posten	(743)



7.2 Baten

7.2.1 Vrije uitkering

De baten aan vrije uitkering voor 2023 komen uit op USD 19,0M. De aansluiting met de vaststelling van de vrije uitkering 2023 van BZK is als volgt te maken:

Aansluiting vrije uitkering	2023
<i>in USD</i>	
<u>Geboekte vrije uitkering</u>	
Vrije uitkeringen	15.319.638
Additionele vrije uitkeringen	839.627
Vrije uitkering met bestemming Statiadag 2023	10.200
Correctie aflossing renteloze lening	200.000
	<hr/>
	16.369.465
 <u>Vaststelling vrije uitkering</u>	
Brief 21 februari: voorlopige uitkering	13.206.868
Brief 9 juni: LPO	805.757
Brief 13 februari 2024: definitieve uitkering	2.358.205
	<hr/>
	16.370.830
 Verschil (te weinig ontvangen)	 <hr/>
	(1.365)
 Vrije uitkeringen met bestemming als balanspost	 2.668.057
 <u>Vaststelling vrije uitkering met bestemming</u>	
Brief 30 oktober: uitkering met bestemming	2.201.937
Brief 30 oktober: Statiadag 2023	(10.200)
Brief 7 december: uitkering met bestemming	476.320
	<hr/>
	2.668.057
 Verschil	 <hr/>
	-
 Totaal verschil (te weinig ontvangen)	 <hr/>
	(1.365)



De opbouw van de vrije uitkering is als volgt:

Vrije uitkering	Realisatie 2023	Realisatie 2022
<i>in USD</i>		
Ontvangen vrije uitkering	15.319.638	12.885.401
Inbegrepen aflossing lening	200.000	200.000
	15.519.638	13.085.401
Additionele vrije uitkering (eenmalig)	839.627	-
Additionele uitkering conform brief 30/10/2023	2.201.937	-
Additionele uitkering conform afsprakenakkoord	476.320	-
	3.517.884	-
Totaal vrije uitkeringen (bruto)	19.037.522	13.085.401
Reclassificatie uitkeringen met bestemming	(2.668.057)	-
	(2.668.057)	-
Totaal	16.369.465	13.085.401

De additionele uitkering conform brief 30/10/2023 en de uitkering conform afsprakenakkoord betreffen uitkeringen waaraan een specifieke bestemming is toegekend. De uitvoering van deze bestemmingen zullen plaatsvinden na einde van het boekjaar. Gezien de karakteristieken van deze vrije uitkeringen met bestemming zijn deze op de balans gepresenteerd. Hiervan is USD 2.191.737 toegevoegd aan de bestemmingsreserve en USD 476.320 als vooruitontvangen vrije uitkering.

Samengevat is de aansluiting van de ontvangen uitkeringen met de definitieve vaststelling over 2023 door het BZK per 13 februari 2024 als volgt:

Aansluiting totaal ontvangen uitkeringen	2023
<i>in USD</i>	
<u>Bruto bedragen</u>	
Vrije uitkeringen	16.359.265
Vrije uitkeringen met bestemming	2.678.257
	19.037.522
Minus: aflossing renteloze lening	(200.000)
Bij: te weinig ontvangen	1.365
	18.838.887
Totaal conform definitieve vaststelling 2023 door BZK	

Volgens de optelling van de brieven van BZK komt de bruto vrije uitkering in totaal uit op USD19.037K. De geboekte vrije uitkering bedraagt USD16.359K en de vrije uitkeringen met bestemming worden op de balans als vooruitontvangen uitkeringen gepresenteerd voor USD 0,5M en aan de bestemmingsreserve toegevoegd voor USD 2,2M. Daarnaast is USD 10K in de exploitatie verwerkt. Het uiteindelijke aansluitingsverschil van USD1K komt door het in rekening brengen van transactiekosten door de bank.



7.2.2 Lokale heffingen

De realisatie van de lokale heffingen ten opzichte van de begroting ziet er als volgt uit:

Lokale belastingen en heffingen	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil
<i>in USD</i>			
Motorrijtuigenbelasting	457.752	450.000	7.752
Toeristenbelasting	93.937	100.000	(6.063)
Erfpacht, verhuur grond en gebouwen	247.776	270.000	(22.224)
Vliegveld	454.870	330.041	124.829
Zeehaven	2.084.194	2.075.000	9.194
Leges	79.819	107.348	(27.529)
Vergunningen	87.809	115.924	(28.115)
Afvalstoffenbelasting	261.465	350.000	(88.535)
	3.767.621	3.798.313	(30.692)

De totale lokale inkomsten tonen een realisatie van USD 3,8M ten opzichte van de begroting van USD 3,8M. Het vliegveld toont een hogere realisatie dan begroot van USD 124K. De andere inkomsten tonen een daling ten opzichte van de begroting van totaal USD 172K. Hierin heeft de afvalstoffenbelasting het grootste aandeel. De begroting van de afvalstoffenheffing is te optimistisch ingeschat.

7.2.3 Overige bijzondere baten

In 2023 zijn de eenmalige positieve baten totaal USD 0,4M. Een specificatie hiervan volgt uit de onderstaande tabel:

Overige bijzondere baten	Realisatie 2023	Realisatie 2022
<i>in USD</i>		
Kapitaalinjectie Stuco	-	2.500.000
Vrijval bestemmingsreserve	-	1.338.500
Vrijval reservering salarisdotaties	-	1.315.570
Vrijval loonbelasting voorgaande jaren	-	435.842
Vrijval naheffing ABB	-	229.040
Overige kleinere opschoningen	-	119.002
Boekwinst op verkoop schip Waterman	76.440	-
Vrijval kruisposten	121.085	-
Vrijval vakantiegeld voorgaande jaren	25.225	-
Vrijval eindejaarsuitkering voorgaande jaren	46.926	-
Vrijval inhoudingen prive PC project	44.590	-
Additionele baten uit FCIB rekening	57.433	-
	371.699	5.937.954



7.2.4 Bijzondere uitkering (dekking projecten)

In totaal is voor USD28,9M aan bijzondere uitkeringen besteed voor de dekking van de projecten. Dit bedrag is meer dan het dubbele van de bijzondere uitkering van 2022 (USD 12,3M) en 2021 (USD 12,7M). In 2023 zijn een aantal grote projecten uitgevoerd, waaronder de noodmaatregelen voor het cliff project, het tegengaan van erosie en afsprakenakkoord 2022-2023. Zie ook bijlage 12.2.

7.3 Lasten

De realisatie van 2023 is USD 0,3M lager dan begroot.

Deze kleine overschrijding bestaat uit twee grote mutaties in de personeelskosten en de bijzondere lasten, die elkaar grotendeels opvangen. Voor een gedetailleerde omschrijving wordt verwezen naar de desbetreffende kostenpost.

7.3.1 Personeelskosten

De personeelskosten zijn als volgt te specificeren:

Personeelskosten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil
<i>in USD</i>			
Salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	9.200.806	9.204.513	(3.707)
Contractanten en inhuur derden	844.763	789.500	55.263
Trainingen en seminars	136.121	160.000	(23.879)
Overige personeelskosten	213.973	214.000	(27)
	10.395.662	10.368.013	27.649
Invoering 36-urige werkweek 2022 en 2023	1.977.474	-	1.977.474
	12.373.137	10.368.013	2.005.124

De personeelskosten zijn de grootste kostenpost voor OLE. In 2023 is de realisatie (exclusief invoering 36-urige werkweek) van USD 10,4M wat bijna gelijk is aan de begroting.

De reservering voor het effect van de 36-urige werkweek voor de jaren 2022-2023 is het gevolg van de Rechtspositiebesluit ambtenaren BES, vastgesteld op 15 november 2023. In artikel 37a is vastgesteld dat de arbeidsduur van ambtenaren is gesteld op 36 uren per week. In de Nota van Toelichting, gepubliceerd op 6 juli 2023 in het Staatsblad 2023, nr. 237, is in artikel VII Inwerkingtreding gesteld dat het Rechtspositiebesluit in werking treedt na de datum van uitgifte van het Staatsblad met terugwerkende kracht tot 1 januari 2022.

Het totale effect van deze wettelijke verplichting is berekend op USD 1.977K en is tevens de grootste oorzaak voor de overschrijding van de begroting voor de personeelskosten.

Voorheen was de implementatie van de 36-urige werkweek ter overweging van de Openbare Lichamen. OLE heeft ervoor gekozen deze niet te implementeren in 2022 en 2023 gezien de krappe financiële situatie van het Openbaar Lichaam. Door de juridische verplichting in het Rechtspositiebesluit ambtenaren BES ontstaat er een verplichting met terugwerkende kracht aan de ambtenaren. Deze is opgenomen in de kortlopende schulden, opgedeeld als nettosalarissen en te betalen sociale lasten.

Eind 2023 bestaat het personeelsbestand uit 173,5 FTE. Het invullen van vacatures is en blijft lastig. Ultimo 2023 stonden er 27 vacatures open.



Functietabel personeelskosten

Functie	Omschrijving	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022	Vershil B23-R23
001	Bestuursorganen	672.252	589.541	305.923	-82.711
002	Bestuursapparaat	5.533.744	4.654.764	4.318.386	-878.980
003	Burgerzaken	109.939	91.235	58.487	-18.704
130	Rampenbestrijding	116.526	129.782	47.922	13.256
200	Algemeen beheer DROB	1.614.551	1.372.608	1.383.194	-241.943
210	Wegen straten en pleinen	28.980	28.947	33.598	-33
211	Verkeersmaatregelen te land	7.691	6.331	7.821	-1.360
220	Zeehavens	504.065	421.405	316.531	-82.660
230	Luchtvaart	1.996.133	1.682.754	1.663.158	-313.379
300	Economische zaken	-	-	2.278	-
341	Overige agrarische zaken, jacht en visserij	-205.803	-165.906	103.027	39.897
480	Gemeenschappelijke baten en lasten van onderwijs	73.250	59.440	90.257	-13.810
580	Overige cultuur en recreatie	195.445	133.698	114.026	-61.747
610	Onderstandsverlening (incl. pensioen)	316.279	261.231	288.861	-55.048
611	Werkgelegenheid	228.995	198.834	178.486	-30.161
620	Maatschappelijke begeleiding en advies	631.614	553.042	564.224	-78.572
630	Sociaal cultureel werk en jeugd- en jongerenwerk	-448.741	-396.021	-161.759	52.720
700	Algemeen beheer volksgezondheid	155.820	130.703	124.713	-25.117
720	Slachthuizen	341.725	296.266	266.243	-45.459
721	Reiniging	45.838	38.754	38.087	-7.084
725	Overige openbare hygiene	347.343	280.605	230.831	-66.738
921	Vrije uitkering	1.647	-	-	-1.647
922	Algemene uitgaven en inkomsten	105.844	-	47.697	-105.844
Totaal personeelslasten		12.373.137	10.368.013	10.021.991	-2.005.124

7.3.2 Huisvestingskosten

De specificatie van de huisvestingskosten is als volgt:

Huisvestingskosten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil
<i>in USD</i>			
Huur	556.487	257.310	299.177
Electra en water	660.907	660.000	907
Onderhoud en schoonmaak	310.576	275.000	35.576
Bewakingskosten	175.254	175.000	254
Overige huisvestingskosten	6.961	-	6.961
	1.710.185	1.367.310	342.875

De huisvestingskosten zijn USD 342K hoger dan gebudgetteerd. De budgetoverschrijding wordt met name veroorzaakt door de huurkosten, die in 2023 in rekening zijn gebracht over de jaren 2020 tot en met 2022 (USD 260K), alsook door het afsluiten van een nieuwe huurovereenkomst. Voor de huurkosten over 2020 tot en met 2022 was geen reservering opgenomen in voorgaande jaren.



7.3.3 Exploitatiekosten

De specificatie van de exploitatiekosten is als volgt:

Exploitatiekosten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil
<i>in USD</i>			
Onderhoud wegen	954.193	1.000.000	(45.807)
Onderhoud stortplaats	928.933	1.055.000	(126.067)
Onderhoud vliegveld	167.727	175.000	(7.273)
Onderhoud zeehaven	62.127	135.000	(72.873)
Overig onderhoud	517.192	729.075	(211.883)
	2.630.173	3.094.075	(463.902)

De exploitatiekosten zijn USD 464K lager dan gebudgetteerd. De daling wordt voornamelijk veroorzaakt door onderbesteding in de zeehaven en overig onderhoud. Dit is gerelateerd aan de capaciteit van OLE, aangezien in 2023 veel meer projecten zijn uitgevoerd in relatie tot de bijzondere uitkeringen. De kosten van de stortplaats zijn lager uitgevallen door de verrekening van te veel betaalde facturen gedurende 2023.

7.3.4 Kantoorkosten

De specificatie van de kantoorkosten is als volgt:

Kantoorkosten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil
<i>in USD</i>			
Internet en telefoon	204.316	175.000	29.316
Onderhoud machines	171.133	175.000	(3.867)
Licenties en kosten automatisering	214.417	220.000	(5.583)
Kantoorbenodigdheden	176.642	150.000	26.642
Overige kantoorkosten	142.639	130.291	12.348
	909.145	850.291	58.854

De kantoorkosten zijn USD 58K over het budget heen gegaan. De grootste veroorzaker van de overschrijding komt door de hogere internet- en telefoonkosten met USD 29K en hogere kantoorbenodigdheden met USD 26K. De besparingen en overschrijdingen op de andere kosten compenseren elkaar.



7.3.5 Representatie- en communicatie

De specificatie is als volgt:

Representatie- en communicatiekosten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil
<i>in USD</i>			
Advertentiekosten	112.686	110.000	2.686
Reis- en verblijfskosten ambtenaren	468.659	400.000	68.659
Representatiekosten	236.107	240.000	(3.893)
Overige	8.696	16.584	(7.889)
	826.148	766.584	59.564

De representatie- en communicatiekosten zijn USD 60K hoger dan gebudgetteerd. Vooral de reis- en verblijfskosten zijn fors toegenomen met USD 68K. De reis- en verblijfskosten omvatten dienstreizen naar Nederland en de BES-eilanden.

7.3.6 Kosten vervoermiddelen

De specificatie is als volgt:

Vervoermiddelen	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil
<i>in USD</i>			
Onderhoud vervoermiddelen	163.737	185.000	(21.263)
Brandstofkosten	72.231	79.000	(6.769)
Autoverzekering	55.781	56.954	(1.173)
Overige	79	-	79
	291.828	320.954	(29.126)

De vervoermiddelen liggen USD 29K onder budget, voornamelijk door lager onderhoud aan vervoermiddelen.

7.3.7 Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten bedroegen USD 408K tegenover een begroting van USD 409K.

7.3.8 Algemene kosten

De specificatie is als volgt:

Algemene kosten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil
<i>in USD</i>			
Consultant- en advieskosten	586.687	510.000	76.687
Accountantskosten	112.084	75.000	37.084
Dotatie (vrijval) voorziening debiteuren	(63.991)	-	(63.991)
Overige	369.885	343.706	26.179
	1.004.665	928.706	75.959



De algemene kosten komen USD 76K boven de begroting uit. Dit wordt veroorzaakt door de hogere kosten voor consultancy en advies (USD 77K) en accountantskosten (USD 37K). De hogere consultancy en advieskosten worden veroorzaakt door de juridische kosten alsook betaalde claims gerelateerd aan de EcoStatia claim voor de beveiliging van de klif. De hogere accountantskosten betreffen meerwerk over het voorgaande jaar. Daartegenover is er sprake van een vrijval in de voorziening dubieuze debiteuren van USD 63K.

7.3.9 Subsidies en financiële bijdragen

De specificatie is als volgt:

Subsidies en financiële bijdragen	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil
<i>in USD</i>			
Subsidies aan stichtingen en verenigingen	1.879.794	1.792.925	86.869
Bijdrage aan evenementen	537.569	459.500	78.069
Studiebeurzen en toelagen	30.200	-	30.200
	2.447.563	2.252.425	195.138

Het bedrag uitgegeven aan subsidies ligt hoger dan de begroting met USD 195K. Dit wordt veroorzaakt door bijdragen aan twee additionele instanties. In 2023 is er eveneens een overschrijding in de bijdrage aan evenementen van USD 78K, terwijl voor de studiebeurzen geen begroting was opgenomen.

Subsidies en financiële bijdragen					
Functie	Omschrijving	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil	Subsidie ontvanger (realisatie)
300	Economische zaken	30.000	30.000	-	Small Enterprises Stimulation Programme
310	Handel en Industrie	330.103	330.103	-	St. Eustatius Tourism Development Foundation
480	Gemeenschappelijke baten en lasten van onderwijs	23.880	23.880	-	Expertise Center Sint Eustatius
480	Gemeenschappelijke baten en lasten van onderwijs	80.000	-	80.000	SDA Primary School - transport subsidy 2021-2023
510	Openbaar Bibliotheekwerk	168.879	168.879	-	Judson Bicentennial Stichting Openbare Bibliotheek
530	Sport	320.300	320.300	-	St. Eustatius Sport Facilities Foundation
541	Oudheidkunde/musea	50.000	50.000	-	St. Eustatius Center for Archeological Research (SECAR)
541	Oudheidkunde/musea	106.782	106.782	-	St. Eustatius Historical Foundation
541	Oudheidkunde/musea	50.000	51.956	-1.956	St. Eustatius Monument Foundation
580	Overige cultuur en recreatie	26.700	17.875	8.825	SDA Primary School (1,6K) / Senior Citizens & Culture Foundation (7,8K) / Lions Club (10K) / Other smaller subsidies (7,3K)
650	Kinderopvang	300.000	300.000	-	Foundation Youth Care
723	Milieu en natuurbeheer	177.150	177.150	-	St. Eustatius National Park Foundation (STENAPA)
820	Woningbouwexploitatie/woningbouw	216.000	216.000	-	St. Eustatius Housing Foundation
		1.879.794	1.792.925	86.869	

7.3.10 Overige lasten

De overige lasten omvatten bankkosten en koersverschillen voor USD 32K tegenover een begroting van USD 75K.



7.3.11 Bijzondere lasten

De specificatie is als volgt:

Bijzondere lasten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Vershil
<i>in USD</i>			
Reserveringen voor bestemming uit vrije uitkering	-	2.191.737	(2.191.737)
Huur 2020-2022	-	260.000	(260.000)
Tekorten op afgesloten projecten	48.556	100.000	(51.444)
Opschoning nettosalarissen	99.089	-	99.089
Overig	7.626	65.334	(57.708)
	155.271	2.617.071	(2.461.800)

In 2023 zijn er aanvullende vrije uitkeringen ontvangen. Deze betreffen een bedrag van USD 2.201K conform een brief d.d. 30 oktober 2023. De brief benoemt dit additionele bedrag als vrije uitkering, maar geeft tegelijkertijd aan voor welke bestemming deze fondsen zijn bedoeld. Het gaat met name om armoedebestrijding en eenmalige energietoelage, ondersteuning van digitale vraagstukken en uitvoering van het Natuur- en Milieuplan 2020-2030.

Als gevolg hiervan is in de 2^e begrotingswijziging een reservering opgenomen van USD 2.191K. In de jaarrekening is de vrije uitkering met bestemming op de balans gepresenteerd, in navolging van de presentatie van bijzondere uitkeringen. Ten opzichte van de begroting ontstaat er een negatief verschil van USD 2,192K.

In 2023 is een factuur ontvangen voor de jaren 2020-2023 voor het pand Fort Oranje. De kosten over de jaren 2020-2022 waren als bijzondere lasten meegenomen in de 2^e begrotingswijziging. In de jaarrekening zijn deze kosten gepresenteerd onder de huisvestingskosten (par. 7.3.2).

7.3.12 Bijzondere uitkeringen

In 2023 is voor USD 28,9M aan kosten gemaakt voor de uitvoering van de bijzondere uitkering-projecten. Dit betreft een totaal van 104 actieve projecten. De kosten voor de projecten worden gedekt uit de toekenningen vanuit de bijzondere uitkering. Voor een detailoverzicht van de uitgaven van alle projecten wordt verwezen naar de bijlage 12.2 'Staat van bijzondere uitkeringen'.



8. Balans

8.1 Activa

Activa	Toelichting	31-12-2023	31-12-2022
<i>In USD</i>			
Materiele vaste activa	9.1	15.648.757	15.607.202
Deelnemingen	9.2	17.144.863	17.144.863
Totaal vaste activa		32.793.620	32.752.065
Debiteuren	9.3	1.897.706	1.941.177
Overige vorderingen	9.4	1.805.090	1.735.829
Liquide middelen	9.5	73.222.586	72.967.735
Totaal vlottende activa		76.925.382	76.644.740
Totaal activa		109.719.002	109.396.805



8.2 Passiva

Passiva	Toelichting	31-12-2023	31-12-2022
<i>In USD</i>			
Eigen vermogen	9.6	30.934.575	30.811.481
Voorzieningen	9.7	823.281	823.281
Langlopende leningen	9.8	1.600.000	1.800.000
Crediteuren	9.9	3.242.753	1.429.393
Vooruitontvangen bijzondere uitkeringen	9.10	68.986.139	73.236.553
Vooruitontvangen vrije uitkeringen met bestemming	9.11	476.320	-
Overige schulden	9.12	3.655.935	1.296.097
Totaal kortlopende schulden		76.361.147	75.962.043
Totaal passiva		109.719.002	109.396.805



9 Toelichting op de balans

9.1 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaat uit de volgende componenten.

Materiele vaste activa	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>		
Gronden en terreinen	10.242.705	10.167.431
Woonruimten en bedrijfsgebouwen	2.990.079	2.996.479
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	177.479	177.479
Vervoermiddelen	728.118	778.769
Machines, apparaten en installaties	713.222	619.108
Automatiseringsmiddelen	166.534	237.214
Overige materiele vaste activa	630.620	630.722
	15.648.757	15.607.202

Het Openbaar Lichaam heeft activa die aan derden in beheer zijn gegeven. Op de balans zijn deze activa gewaardeerd tegen aanschafwaarde minus ontvangen bijdragen van derden. Deze bijdragen kunnen in de vorm van bijzondere uitkeringen of, indien daterend van voor 10-10-2010, in de vorm van ontvangen ontwikkelingsgelden zijn ontvangen.

De activa die in beheer bij derden liggen betreffen woningen en gebouwen die door Statia Housing Foundation worden beheerd. Conform de beheersovereenkomst tussen OLE en Statia Housing Foundation zijn de volgende activa in beheer gegeven:

- 77 woningen in de Golden Rock District
- 13 appartementen Lodi
- 1 woning aan de Road to English Quarter
- 1 woning aan de Chapel Piece Road

Het eigendom is vastgesteld door middel van taxatierapporten en deels op basis van meetbrieven. Van een aantal activa zullen de resterende meetbrieven door het Kadaster worden aangeleverd gedurende 2024.



Het verloop van de materiële vaste activa gedurende het boekjaar is als volgt:

Materiele vaste activa	Afschrijvings- percentage	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
<i>in USD</i>					
Gronden en terreinen	0%	10.167.431	75.274	-	10.242.705
Woonruimten en bedrijfsgebouwen	2,5% - 10,0%	2.996.479	22.637	(29.037)	2.990.079
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken		177.479	-	-	177.479
Vervoermiddelen	33,3%	778.769	73.581	(124.232)	728.118
Machines, apparaten en installaties	20,0% - 25,0%	619.108	237.498	(143.384)	713.222
Automatiseringsmiddelen	20,0% - 33,3%	237.214	-	(70.680)	166.534
Overige materiële vaste activa	20,0%	630.722	40.609	(40.711)	630.620
		15.607.202	449.599	(408.044)	15.648.757

Voor de grondslagen van waarderingen van de investeringen en de afschrijvingsperiode verwijzen we naar hoofdstuk 11 Grondslagen van waardering.



9.2 Financiële vaste activa

De deelnemingen van OLE zijn verantwoord in de volgende tabel:

Financiële vaste activa	Aandeel in %	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>			
Sint Eustatius Utility Company N.V. (STUCO)	100%	16.842.259	16.842.259
Sint Eustatius Telephone Company N.V. (EUTEL)	100%	11.170	11.170
Saba Bank Resources N.V.	22%	12.104	12.104
Ontwikkelingsbank van de Nederlandse Antillen N.V.	3%	279.330	279.330
		17.144.863	17.144.863

Voor de details van de deelnemingen wordt verwezen naar de toelichting in hoofdstuk 5.5 Deelnemingen.

9.3 Debiteuren

De debiteuren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Debiteuren	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>		
Debiteuren	3.016.542	3.124.004
Voorziening debiteuren	(1.118.836)	(1.182.827)
	1.897.706	1.941.177

Het verloop van de voorziening debiteuren is als volgt:

Verloop voorziening debiteuren	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>		
Beginstand	(1.182.827)	(942.464)
Dotatie (vrijval) boekjaar	63.991	(241.181)
Rechtstreekse afboekingen	-	818
Eindstand boekjaar	(1.118.836)	(1.182.827)

Debiteuren worden gewaardeerd tegen hun nominale waarde. Het verder terugdringen van het debiteurensaldo is een belangrijk speerpunt voor financiën. De voorziening dubieuze debiteuren wordt bij iedere uitvoeringsrapportage opnieuw beoordeeld. De voorziening debiteuren is de uitvoering van artikel 16.1 uit de verordening Financieel beheer d.d. 21 januari 2020.



9.4 Overige vorderingen

De overige vorderingen bestaan uit de volgende componenten:

Overige vorderingen	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>		
Vordering Ministerie BZK	1.276.751	1.618.386
Vordering op gerelateerde partijen	-	27.363
Voorschotten salarissen	31.613	30.474
Vooruitbetaalde kosten en waarborgsommen	17.161	17.161
Overige vorderingen	479.566	42.447
	1.805.090	1.735.829

Vordering ministerie BZK

Per eind 2023 staat een bedrag van USD 1,3M aan vrije uitkering open voor de periode december 2023. De vrije uitkering is ontvangen op 3 januari 2024.

Voorschotten salarissen

Dit is het saldo aan uitgekeerde voorschotten aan medewerkers.

Vooruitbetaalde kosten en waarborgsommen

Dit betreft de borg voor huur en voorschotten voor elektra en water.

Overige vorderingen

Dit omvat diverse overige vorderingen, waaronder nog te ontvangen bedragen uit hoofde van landingsrechten, te factureren erfpacht over 2023 en terug te vorderen van te veel betaalde facturen.

9.5 Liquide middelen

Het overzicht aan liquide middelen ultimo jaareinde bedraagt:

Liquide middelen	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>		
Kasmiddelen	4.609	5.289
WIB 0081642607 (bijzondere uitkeringen)	69.131.043	71.887.568
WIB 0080030007 (Cft)	3.616.529	673.034
WIB 0022734101 (uitgaven rekening)	199.994	199.978
WIB 0032487505 (ontvangsten rekening)	(3)	(3)
FCIB 550006031 (Cft)	57.433	-
	73.004.996	72.760.577
Kruisposten	212.981	201.869
	73.222.586	72.967.735

Per eind 2023 heeft OLE USD 73,2M aan liquide middelen. Het merendeel van het bedrag is bestemd voor projecten (USD 69,1M) die via bijzondere uitkeringen wordt gefinancierd. Hiervoor is een verplichting opgenomen. Zie hiervoor paragraaf 9.10 en 12.2.



Het vrij besteedbare bedrag is het bedrag aan liquide middelen dat vrij kan worden besteed aan de uitvoering van de wettelijke en begrote taken.

Vrij beschikbare middelen	2021	2022	2023
<i>in USD</i>			
Liquide middelen	71.827.934	72.967.735	73.222.586
Saldo bijzondere uitkeringen	(65.984.019)	(73.236.553)	(68.986.139)
Saldo vrije uitkeringen met bestemming	-	-	(476.320)
Bestemmingsreserve	(1.425.916)	(84.674)	(3.678.949)
	4.417.999	(353.493)	81.178

Het vrij beschikbare bedrag is in 2023 toegenomen met USD 0,4M. De vrij beschikbare middelen zijn afhankelijk van de reguliere ontvangsten van vrije uitkeringen en de inkomsten uit lokale baten.

9.6 Eigen vermogen

Eigen vermogen	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>		
Algemene reserve	22.324.969	22.968.469
Bestemmingsreserve	3.678.949	84.674
Weerstandsvermogen	6.999.300	6.355.800
Saldo baten en lasten boekjaar	(2.068.643)	1.402.538
	30.934.575	30.811.481

Het eigen vermogen is afgenomen met het saldo baten en lasten over 2023 van USD 2,1M. Het resultaat van 2022 is toegevoegd aan de bestemmingsreserve en is daarna overgeheveld naar de bestemmingsreserve.

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

Algemene reserve	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>		
Stand begin boekjaar	22.968.469	29.098.097
Af: aanvullen weerstandsvermogen	(643.500)	(6.155.800)
Bij: resultaat voorgaand boekjaar	1.402.538	26.172
Af: toevoeging aan bestemmingsreserve	(1.402.538)	-
Stand eind boekjaar	22.324.969	22.968.469



Het verloop van de bestemmingsreserve is als volgt:

Bestemmingsreserve	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>		
Stand begin boekjaar	84.674	1.425.916
Bij: dotatie bestemmingsreserve resultaat 2022	1.402.538	-
Bij: dotatie bestemmingsreserve 2023	2.191.737	
Af: onttrekking bestemmingsreserve	-	(1.341.242)
Stand eind boekjaar	3.678.949	84.674

De hoogte van de bestemmingsreserve is eind 2023 geanalyseerd. De toevoeging aan de bestemmingsreserve is op 31 oktober en 9 november 2023 door de Eilandsraad toegekend aan een aantal projecten.

Verloop bestemmingsreserve	Saldo begin	Dotatie	Onttrekking	Saldo eind
<i>in USD</i>				
Magazijn recycling plant	2.418	-	-	2.418
Shredder recycling plant	40.000	-	-	40.000
Inrichting EOC gebouw	45.000	-	-	45.000
Gemeentegebouw	-	300.000	-	300.000
Motorrace baan	-	700.000	-	700.000
Aankoop van land	-	400.000	-	400.000
Uitvoering Natuur en Milieuplan Caribisch Nederland 2020-2030	-	264.180	-	264.180
Armoedebestrijding en eenmalige energietoekoming	-	1.295.157	-	1.295.157
Ondersteuning digitaliseringsvraagstukken	-	510.000	-	510.000
Aanstellen projectmanager maatschappelijk vastgoed	-	122.400	-	122.400
Nog toe te wijzen kosten	(2.744)	2.538	-	(206)
Stand eind boekjaar	84.674	3.594.275	-	3.678.949

Het restant voor de shredder is bestemd voor de dekking van de toekomstige afschrijvingskosten. Voor het afronden van de inrichting van het EOC-gebouw (Emergency Operational Center) is nog USD 45K beschikbaar. Het geld zal onder meer besteed worden aan rolluiken.

Het verloop van het weerstandsvermogen is als volgt:

Weerstandsvermogen	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>		
Stand begin boekjaar	6.355.800	200.000
Bij: dotatie weerstandsvermogen	643.500	6.155.800
Stand eind boekjaar	6.999.300	6.355.800

Het berekende bedrag aan benodigd weerstandsvermogen is opgenomen in de administratie. Deze boeking is een verschuiving van de algemene reserve naar het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is het deel van de reserve dat nodig zou zijn als alle gewogen risico's zich voor zouden doen. Zie ook het onderdeel weerstandsvermogen onder de verplichte paragrafen (hoofdstuk 5.2).



9.7 Voorzieningen

Voorzieningen	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>		
Pensioenvoorziening ex-gezaghebbers	450.000	450.000
Voorziening Environmental Fund	350.281	350.281
Reorganisatie schoonmaak	23.000	23.000
	823.281	823.281

Pensioenvoorziening ex-gezagdragers

Op grond van verplichtingen voortkomende uit de "Pensioenwet BES", het "Pensioenbesluit BES", het "Pensioenbesluit politieke ambtsdragers BES" en het "rechtspositiebesluit politieke gezagsdragers BES" heeft OLE een pensioenverplichting richting (oud) politiek gezagsdragers. Oud politiek gezagsdragers die al een uitkering ontvangen, krijgen deze via de reguliere salarisadministratie als uitkering bij wijze van pensioen. Met ingang van de jaarrekening 2017 is de voorziening opgehoogd tot een bedrag van USD 450K. OLE is van mening dat dit de meest zorgvuldig mogelijke schatting is wat betreft deze verplichting.

Environment Fund

Het eilandgebied St. Eustatius en de Statia Terminal hebben in 2006 een contract gesloten waarin is afgesproken een fonds op te richten met als doel de kosten van clean-up van het terrein te financieren als Statia Terminals op enig moment zou stoppen. Op basis van een nieuw contract van 10 jaar dat loopt van 2017 naar 2027, blijkt dat partijen elkaar wederzijds vrijwaren voor verplichtingen uit het verleden. Desondanks is besloten om de environment fund aan te houden als buffer voor verwachte opruimkosten van de olieterminal.

Reorganisatie schoonmaak

In 2022 hebben een aantal overtollige medewerkers gekozen voor een vrijwillig ontslag met vergoeding. Het uitgekeerde bedrag aan ontslagvergoeding in 2022 was USD 143K. Deze kosten zijn opgevangen door hetzelfde bedrag aan voorziening te laten vrijvallen. In 2023 is geen gebruik gemaakt voor de optie tot vrijwillig ontslag. In 2024 zal deze voorziening worden afgestemd op de stand van het personeel die hier recht op heeft.

9.8 Langlopende schulden

Lening OCW	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>		
Langlopende lening OCW	1.800.000	2.000.000
Kortlopend deel lening OCW	(200.000)	(200.000)
	1.600.000	1.800.000

Het ministerie van OCW heeft in 2013 een renteloze lening van USD 4,0M verstrekt voor het op orde brengen van de huisvesting voor onderwijs. Deze lening wordt in 20 jaar terugbetaald door jaarlijks USD 200K af te lossen. Het af te lossen bedrag wordt direct in mindering gebracht op de ontvangen bedragen aan vrije uitkering. OLE hoeft dus zelf geen bedrag aan aflossing over te maken naar OCW. Per eind 2023 bedroeg de schuld USD 1,8M. Het kortlopend deel van de lening van OCW wordt gepresenteerd onder de kortlopende schulden.



9.9 Crediteuren

Crediteuren	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>		
Crediteuren binnenland	1.384.400	905.634
Crediteuren buitenland	1.858.352	523.759
	3.242.753	1.429.393

Het saldo aan crediteuren bedraagt per eind 2023 USD 3,2M. Het saldo aan crediteuren is aanzienlijk gestegen door de toegenomen werkzaamheden aan projecten gedurende 2023, welke nog lopende waren per eind 2023.

9.10 Vooruitontvangen bijzondere uitkeringen

Dit bedrag dient als dekking voor de gerealiseerde kosten op de lopende projecten c.q. nog op te starten projecten. Zie bijlage 12.2 voor de gedetailleerde specificatie.

9.11 Vooruitontvangen vrije uitkeringen met bestemming

Vrije uitkeringen met bestemming	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>		
Vrije uitkering met bestemming conform afsprakenakkoord	476.320	-
	476.320	-

De aangegeven bestemming van de vrije uitkeringen is als volgt:

Vrije uitkeringen met bestemming	31-12-2023
<i>in USD</i>	
<i>Bestemming conform afsprakenakkoord 2024-2027</i>	
Uitvoering plan versterking uitvoeringskracht	476.320
	476.320



9.12 Overige schulden

Overige schulden	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>		
Af te dragen pensioenpremies	484.505	129.212
Kortlopend deel renteloze lening OCW	200.000	200.000
Reservering vakantiegeld en eindejaarsuitkering	488.897	436.087
Te betalen salaris, loonbelasting en sociale lasten	2.302.588	413.110
Schuld aan gerelateerde partijen	48.844	-
Gelden onderweg	68.827	96.274
Overige overlopende posten	62.275	21.414
	3.655.935	1.296.097

Af te dragen pensioenpremies

Per eind 2023 was het saldo van ingehouden pensioenpremies vs. afgedragen premies USD 0,5M. Alle te betalen premies voor 2023 zijn afgedragen. Hierin is inbegrepen een reservering voor de verplichting uit de implementatie van de 36-urige werkweek met ingang van 1 januari 2022 voor USD 39K.

Kortlopend deel renteloze lening Ministerie OCW

Dit betreft het deel van de langlopende lening van OCW welke het komende jaar wordt afgelost. Aangezien de aflossing op de lening tot eind 2032 doorloopt zal door deze wijze van presenteren het bedrag aan kortlopende lening de komende jaren onveranderd blijven.

Reservering vakantiegeld en eindejaarsuitkering

Dit omvat de verplichting voor uit te keren vakantiegeld en de eindejaarsuitkering per eind boekjaar. Hierin is inbegrepen een reservering voor de verplichting uit de implementatie van de 36-urige werkweek met ingang van 1 januari 2022 voor USD 77K.

Te betalen salaris, loonbelasting en sociale lasten

Hierin is inbegrepen een reservering voor de verplichting uit de implementatie van de 36-urige werkweek met ingang van 1 januari 2022 voor USD 1,863K.

Voorheen was de implementatie van de 36-urige werkweek ter overweging van de Openbare Lichamen. OLE heeft ervoor gekozen deze niet te implementeren in 2022 en 2023 gezien de krappe financiële situatie van het Openbaar Lichaam. Echter door de juridische verplichting in het Rechtspositiebesluit ambtenaren BES ontstaat er een verplichting met terugwerkende kracht aan de ambtenaren.

Gelden onderweg

Hieronder valt het bedrag aan vraagposten welke verder uitgezocht moet worden.

Overig overlopende posten

De overige overlopende posten bestaan uit de volgende componenten:

Overige overlopende posten	31-12-2023	31-12-2022
<i>in USD</i>		
Reservering voor claims EcoStatia	5.883	-
Nog te ontvangen facturen	30.000	-
Reservering accountantskosten	22.722	17.745
Overige overlopende posten	3.670	3.669
	62.275	21.414



9.13 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Rechtszaak Eco-Statia

Eco-Statia stelt dat de klif bij haar horecabedrijf onveilig is waardoor zij ten gevolge van de onveilige situatie het horecabedrijf noodgedwongen moest sluiten. Eco-Statia stelt dat zij hierdoor schade heeft geleden en claimt een bedrag van USD 1K per dag dat OLE niet de nodige veiligheidsmaatregelen neemt. Als alternatief wil Eco-Statia voor een bedrag van USD 6.465.000 worden uitgekocht.

Op 6 december 2022 is er een uitspraak door de rechter gedaan. Het Gerecht heeft bepaald OLE op drie punten onrechtmatig heeft gehandeld:

- OLE heeft aan de klif geen veiligheidsmaatregelen getroffen ter bescherming van het hotel;
- OLE heeft Eco-Statia niet tijdig en deugdelijk gewaarschuwd over het bestaan en implicaties van de gevaren op vallende stenen van de klif;
- OLE heeft de bouwplicht van Eco-Statia jarenlang gehandhaafd.

De rechter heeft besloten dat OLE binnen drie maanden na dagtekening van het vonnis 'toereikende veiligheidsmaatregelen' moet treffen om het terrein van Eco-Statia te beschermen tegen de gevaren van kliferosie dan wel het risico terugbrengen naar een aanvaardbaar laag niveau. Bij niet nakomen van het treffen van veiligheidsmaatregelen kan er een dwangsom worden opgelegd minimaal USD 1K en maximaal USD 5K per dag tot een maximum van USD 1M.

De rechter vindt de claim voor schadevergoeding onvoldoende onderbouwd om hier een beslissing over te nemen en doet geen uitspraak over de hoogte van de schadevergoeding. Ze heeft de partijen verwezen naar een schadestaatprocedure. De schadestaatprocedure is nog niet gestart. Een uitspraak in de schadestaatprocedure wordt niet voor 2024 verwacht. De zaak is lopende en er zijn geen nieuwe ontwikkelingen. Op basis van juridisch advies is het OLE in hoger beroep gegaan tegen de uitspraak van 6 december jl. In de berekening van het weerstandsvermogen van OLE is de rechtszaak van Eco-Statia als een potentieel risico opgenomen.

In de daaropvolgende kortgedingprocedure tussen het OLE en Eco-Statia is vastgesteld dat OLE bij niet-naleving van het bevel een dwangsom van USD 1.000 per dag verbeurt tot een maximum van USD 1.000.000.

Lopende verplichtingen

Per 1 januari jl. heeft OLE het contract met E.J.L. Services N.V. voor de vuilnisophaaldienst met vijf (5) jaar verlengd.

OLE heeft een kortlopende verplichting met betrekking tot de huur van het guesthouse. De huur is aangegaan voor een periode van één jaar en wordt telkens verlengd met één jaar onder dezelfde voorwaarden. De contracten voor het onderhoud van de openbare ruimte zijn nog niet getekend omdat het college nog vragen heeft. Maar het besluit is getekend en afgegeven.

Overige

OLE is de mening toegedaan dat mogelijk andere lopende juridische zaken en/of verplichtingen geen significante impact hebben op de jaarrekening 2023.



Contract	Partner	Startdatum	Einddatum	Verplichting komende jaar (2024)	Verplichting jaar 2-5 (2025-2028)	Verplichting jaar > 5 (2029+)
Vuilnisophaaldienst	EJL	01/Jan/23	31/Dec/28	870.396	3.481.584	-
Huurcontract Guesthouse	RGD	01/Jan/23	31/Dec/23	84.222	-	-
Onderhoud openbare ruimtes	Joan Services	01/Jan/23	31/Dec/27	198.000	792.000	-
Onderhoud openbare ruimtes	Master-Blaster Landscaping	01/Jan/23	31/Dec/27	198.000	792.000	-
Onderhoud openbare ruimtes	Christopher Woodley & Sons	01/Jan/23	31/Dec/27	198.000	792.000	-

9.14 Gebeurtenissen na balansdatum

In 2024 heeft AcrobatX Caraibes een claim neergezet bij OLE met betrekking tot boetes wegens het niet voldoen aan de betalingsverplichtingen zoals overeengekomen in het afgesloten contract. Deze boetes bedragen tussen USD8.000 en USD10.000 per dag per factuur dat niet tijdig betaald is.

OLE bestrijdt deze claims vanwege de onredelijkheid van de boetes, alsook vanwege het niet voldoen door de leverancier aan de gestelde afspraken in het afgesloten contract. Ten tijde van de afronding van de jaarrekening 2023 was er onvoldoende duidelijkheid over de eventuele uitkomst.



10. Kasstroomoverzicht 2023

Omschrijving	2023	2022
Kasstroomen uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	(2.068.643)	1.402.538
<i>Aanpassing voor:</i>		
Afschrijvingen materiele vaste activa	408.045	2.018.171
Mutatie voorzieningen	-	(143.000)
<i>Subtotaal</i>	408.045	1.875.171
<i>Mutatie in werkkapitaal</i>		
Kortlopende vorderingen (excl. liquide middelen)	(25.791)	1.893.359
Kortlopende schulden (exclusief vooruitontvangen uitkeringen)	4.173.198	(3.793.077)
Kasstroom uit operationele activiteiten	2.486.809	1.377.991
Kasstroomen uit investeringsactiviteiten		
Investeringsen	(449.600)	(645.841)
Mutatie uitkeringen met doelvermogen	(4.250.414)	4.248.893
Mutatie vrije uitkeringen met restricties	476.320	-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	(4.223.694)	3.603.052
Kasstroomen uit financieringsactiviteiten		
Mutatie langlopende schulden	(200.000)	-
Toevoeging / onttrekking aan bestemmingsreserve	2.191.737	(1.341.242)
Toevoeging aan deelnemingen	-	(2.500.000)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	1.991.737	(3.841.242)
Mutatie geldmiddelen	254.852	1.139.801
Liquide middelen per begin boekjaar	72.967.735	71.827.934
Liquide middelen per eind boekjaar	73.222.586	72.967.735



11. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de BBV BES (Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES). Deze wet geldt vanaf 8 juni 2011. Deze jaarrekening volgt de daarin opgegeven jaarstukken en jaarverslag.

De jaarrekening wordt opgesteld gelijk aan de begroting van het OLE, met inachtneming van de bepalingen zoals opgenomen in de Wet FinBES, BBV BES en regeling functionele indeling BES.

De in de jaarrekening genoemde bedragen zijn in Amerikaanse dollars (USD). In de toelichtingen dienen bedragen met een "K" gelezen te worden als duizendtallen en bedragen met een "M" als miljoenen.

Inzake de presentatie van de vergelijkende cijfers heeft er een wijziging plaatsgevonden ten opzichte van het jaarverslag 2022. Er is gekozen de jaartallen teruglopend te presenteren in plaats van chronologisch. Dus het jaar 2022 komt na 2023 in plaats van ervoor.

De baten en lasten zijn gegroepeerd naar 10 hoofdfuncties van eilandelijk zorg. Deze hoofdfuncties zijn ingedeeld conform de verplicht voorgeschreven functies. Hierdoor is de vergelijking tussen de eilandgebieden onderling (en de centrale overheid) en het verkrijgen van informatie op macro-economisch niveau mogelijk.

Functie	Omschrijving
0	Algemeen bestuur
1	Openbare orde en veiligheid
2	Verkeer en vervoer
3	Economische Zaken
4	Onderwijs
5	Cultuur en recreatie
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening
7	Volksgezondheid en milieu
8	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
9	Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording BES (BBV-BES) en de twee verordeningen financieel beheer. Als begrotings- en rekeningstelsel wordt het stelsel van baten en lasten uitgangspunt gehanteerd. Dit betekent met name dat de uitgaven en inkomsten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben, ongeacht het tijdstip waarop de daadwerkelijke ontvangst c.q. betaling heeft plaatsgevonden.

Op deze manier wordt een goed inzicht verkregen om te bepalen of de gewone terugkerende middelen voldoende zijn om alle gewone uitgaven te dekken. Onder de gewone uitgaven worden ook de afschrijvingen op investeringen opgenomen. Investeringen worden met inachtneming van de te verwachten gebruiksduur of nuttigheidsduur in de vorm van een jaarlijks afschrijvingsbedrag, gespreid over een aantal jaren, ten laste gebracht van de gewone dienst. Het tijdvak van de jaarrekening en begroting is gelijk aan het kalenderjaar. De uitvoering van de begroting zoals die



wordt geregistreerd in de financiële administratie, komt uiteindelijk in de jaarrekening tot uitdrukking.

De balans vormt een vast onderdeel van de jaarrekening. Met behulp daarvan kan op een systematische wijze informatie worden verstrekt omtrent de samenstelling van de bezittingen, het eigen vermogen (algemene reserves) en de schulden.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn investeringen die een meerjarig nut hebben en in termijnen worden afgeschreven. In de toelichting bij de reserves is vermeld uit welke bestemmingsreserves middelen zijn onttrokken voor de (gedeeltelijke) dekking van de afschrijvingen van geactiveerde investeringen.

Bijdragen door derden in de vervaardiging van activa ten behoeve van OLE leiden niet tot een lagere waardering van het betreffende activum. Waardering van activa vindt in principe altijd plaats tegen de volledige verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Ingeval sprake is van bijdragen door derden worden deze in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs conform artikel 54 van de BBV BES.

Methode van afschrijving

De afschrijvingsmethode is vastgesteld in artikel 15, lid 3 van de Verordening financieel beheer 2020. De afschrijving is lineair over de in de verordening aangegeven looptijd. De afschrijving start in het nieuwe jaar. In overeenstemming met de verordening worden de volgende afschrijvingstermijnen gebruikt:

Investering	Afschrijvingstermijn (jaren)
Grond en terreinen	N.v.t.
Grond, weg en waterbouwkundige werken	50
Woonruimten en bedrijfsgebouwen	40
Machines, apparaten en installaties, vervoersmiddelen	10
Automatiseringsmiddelen	5

De bovenstaande termijnen kunnen worden aangepast indien voorzienbaar en aantoonbaar is dat het actief een andere economische levensduur heeft.

Investeringen groter dan USD 5K worden op de balans opgenomen. Bedragen met een verkrijgingsprijs minder dan USD 5K worden niet geactiveerd met uitzondering van de gronden. Aankopen voor IT-apparatuur, AV-apparatuur en airconditioning eenheden worden per artikelgroep per jaar geactiveerd.

Daar waar in de BBV-BES geen uitsluitel gegeven wordt over de wijze van waarderen in een bepaald specifiek geval, is in eerste instantie aansluiting gezocht met de BBV dan wel met hetgeen gebruikelijk is (common practice).

Waardering gebouwen

Gebouwen welke al lange tijd (decennia) in bezit waren van OLE en waarvoor geen verkrijgings- of vervaardigingsprijs beschikbaar was, zijn door een onroerendgoedspecialist getaxeerd op marktwaarde en bouwkundige staat. OLE heeft deze marktwaarden vervolgens als basis gebruikt voor de berekening van een conservatieve restwaarde die als activum in de balans wordt opgenomen.



Waardering erfpachtgrond

De BBV-BES schrijft voor dat erfpachtgrond gewaardeerd dient te worden tegen de eerste uitgifteprijs. Deze eerste uitgifteprijs is echter op Sint Eustatius niet te achterhalen. Derhalve is ervoor gekozen om de waardering te baseren op de eerst bekende uitgifteprijs. Deze eerst bekende uitgifteprijs dateert van 1962 en betreft een waarde van USD 0,07 (ANG 0,12) per vierkante meter erfpachtgrond.

Waardering overige gronden en terreinen

OLE bezit veel grond waarvoor geen historische verkrijgingsprijs beschikbaar is. Om de grond toch tegen de aanvaardbare waarde in de balans op te nemen, heeft OLE zich moeten richten op de actuele marktwaarde. De minimale waarde waartegen grond verhandeld wordt op Sint Eustatius is USD 35 per vierkante meter. OLE heeft deze waarde als uitgangspunt gehanteerd bij de waardering van de grond en terreinen in haar bezit. Er zijn 4 categorieën voor grond/terreinen onderkend.

Categorie	Waardering
1 - grond voor commerciële doeleinden	\$ 20/m ² (benadering van gemaakte kosten voor infrastructuur)
2 - grond voor agrarische doeleinden	\$ 1/m ² (voorlopige registratiewaarde)
3 - overige gronden/terreinen	\$ 1 (registratiewaarde voor het geheel)
4 - nationale parken *)	\$ 1 per park (symbolische registratiewaarde)

*) Het betreft de nationale parken Quill en Boven welke gezamenlijk iets minder dan 5 miljoen vierkante meter oppervlakte beslaan.

Waardering grond-, weg en waterbouwkundige werken

De waardering voor posten met betrekking tot grond-, weg- en waterbouwkundige werken vindt plaats tegen vervaardigingsprijs. In sommige gevallen worden projecten voor deze werkzaamheden gefinancierd met middelen van derden (ministeries, Europese Unie dan wel andere instanties). De waardering zal plaatsvinden tegen de volledige vervaardigingsprijs – na aftrek van het deel betaald door derden. De bijdragen door derden worden beschouwd als incidentele baten (giften). Deze baten komen in principe tot uitdrukking in de exploitatierekening in het jaar van formele overdracht/oplevering van de betreffende werken.

Financiële activa

Het betreft hier deelnemingen in ondernemingen of organisaties. De deelnemingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of, indien deze lager is, tegen de nettovermogenswaarde van de aandelen in de betreffende deelneming.

Vorderingen

Dit omvat debiteuren, overige vorderingen en overlopende activa. De waardering vindt in principe plaats tegen nominale waarde. Ingeval van mogelijke oninbaarheid worden vorderingen geheel of gedeeltelijk afgewaardeerd.

Liquide middelen

Liquide middelen betreft kas en banksaldi en worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserve, de bestemmingsreserves, het weerstandsvermogen en het saldo van de rekening van baten en lasten.



Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de Eilandsraad een specifiek doel heeft gegeven. De methode van resultaatsbestemming zoals bekend van het bij Nederlandse overheden gehanteerde BBV is niet rechtstreeks overgenomen in BBV BES. Voornamelijk omdat administratieve eenvoud de voorkeur heeft. Het rekeningresultaat dient onder meer als apart onderdeel van het eigen vermogen opgenomen te worden. Mutaties in bestemmingsreserves zullen normaliter naar hun aard een uitvloeisel zijn van de winstbestemming en zijn dus geen harde baten of lasten.

Artikel 49 van de BBV BES geeft de mogelijkheid dat reservemutaties al voor de winstverdeling van het resultaat plaatsvinden. Omdat de wetgever geen eenduidige definitie van het 'gemodificeerd baten- en lastenstelsel' heeft gegeven en omdat de indeling van de begroting en de rekening volgens BBV BES identiek dient te zijn, is de vorming van de bestemmingsreserves in deze jaarrekening als last verwerkt via functie 910.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is een optelling van alle gewogen risico's. De gewogen risico's zijn de geïdentificeerde risico's vermenigvuldigd met een inschatting van de kans van optreden. In principe wordt het benodigde weerstandsvermogen jaarlijks herijkt. Het weerstandsvermogen is onderdeel van het eigen vermogen. Bij een toename van het berekende weerstandsvermogen wordt het bedrag (lees: het verschil tussen het nieuwe en huidig bedrag) aangevuld vanuit de algemene reserve. Bij afname van het berekende weerstandsvermogen vloeit het bedrag weer terug naar de algemene reserve.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen het nominale bedrag van de voorzienbare verplichting, het verlies en/of risico's voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten.

Flottende passiva

Het betreft hier crediteuren en overige en overlopende passiva. Waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Grondslagen van resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Alle baten en lasten die betrekking hebben op het boekjaar en ten tijde van het opstellen van de jaarrekening bekend waren, zijn in het betreffende jaar verwerkt. Opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn verricht.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft een overzicht van de banksaldi en liquide middelen die beschikbaar zijn gekomen en van het gebruik van deze geldmiddelen in het boekjaar. Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode en bestaat uit kasstromen operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. Dit overzicht betreft additionele informatie die op grond van het BBV-BES niet verplicht is.



12. Bijlagen

12.1 Staat van baten en lasten per functie

Functie	Omschrijving	Realisatie baten	Realisatie lasten	Realisatie resultaat	Begrote baten	Begrote lasten	Begroot resultaat
001	Bestuursorganen	1.536	1.281.841	-1.280.305	-	1.228.885	-1.228.885
002	Bestuursapparaat	1.664.647	8.178.357	-6.513.710	25.029	7.700.365	-7.675.336
003	Burgerzaken	83.798	216.171	-132.373	46.348	182.870	-136.522
020	Eigendommen niet voor openbare dienst bestemd	192.783	16.507	176.276	270.000	9.052	260.948
0	Algemeen bestuur	1.942.764	9.692.876	-7.750.112	341.377	9.121.172	-8.779.795
130	Rampenbestrijding	-	133.872	-133.872	-	152.725	-152.725
140	Overige beschermde maatregelen	-	-	-	-	-	-
1	Openbare orde en veiligheid	-	133.872	-133.872	-	152.725	-152.725
200	Algemeen beheer DROB	49.936	1.811.175	-1.761.239	-	1.591.654	-1.591.654
210	Wegen straten en pleinen	433.610	646.156	-212.546	599.283	747.504	-148.221
211	Verkeersmaatregelen te land	-	7.691	-7.691	-	6.331	-6.331
220	Zeehavens	2.160.112	770.001	1.390.111	2.151.500	684.082	1.467.418
230	Luchtvaart	455.149	2.741.561	-2.286.412	330.041	2.397.829	-2.067.788
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	3.098.807	5.976.584	-2.877.777	3.080.824	5.427.400	-2.346.576
300	Economische zaken	84.848	41.621	43.227	115.924	33.091	82.833
310	Handel en industrie	35	330.103	-330.068	-	330.103	-330.103
340	Agrarische productie en ontginning	-	-	-	-	-	-
341	Overige agrarische zaken, jacht en visserij	-	-63.732	63.732	-	203	-203
3	Economische zaken	84.883	307.992	-223.109	115.924	363.397	-247.473
400	Algemeen beheer onderwijs	-	-	-	-	-	-
480	Gemeenschappelijke baten en lasten van onderwijs	200	300.142	-299.942	-	182.824	-182.824
4	Onderwijs	200	300.142	-299.942	-	182.824	-182.824
510	Openbaar bibliotheekwerk	-	169.944	-169.944	-	168.879	-168.879
530	Sport	-	350.168	-350.168	-	320.300	-320.300
541	Oudheidkunde/musea	-	206.782	-206.782	-	208.738	-208.738
560	Maatschappelijk leefbaarheid en openlucht	-	35.129	-35.129	-	26.532	-26.532
580	Overige cultuur en recreatie	1.165	832.010	-830.845	-	738.678	-738.678
5	Cultuur en recreatie	1.165	1.594.033	-1.592.868	-	1.463.127	-1.463.127
600	Algemeen beheer maatschappelijk werk	-	-	-	-	-	-
610	Onderstandsverlening (incl. pensioen)	-	316.279	-316.279	-	261.230	-261.230
611	Werkgelegenheid	-	241.926	-241.926	-	207.423	-207.423
620	Maatschappelijke begeleiding en advies	-	706.770	-706.770	-	626.784	-626.784
630	Sociaal cultureel werk en jeugd- en jongerenwerk	-	-442.036	442.036	-	-387.080	387.080
650	Kinderopvang	-	300.000	-300.000	-	300.000	-300.000
651	Dagopvang gehandicapten	-	-	-	-	-	-
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijk werk	-	1.122.939	-1.122.939	-	1.008.357	-1.008.357
700	Algemeen beheer volksgezondheid	-	203.466	-203.466	39.800	185.161	-145.361
710	Preventieve en curatieve gezondheidszorg	28.475	419	28.056	5.707	-	5.707
720	Slachthuizen	112.432	446.804	-334.372	-	407.182	-407.182
721	Reiniging	261.552	1.510.946	-1.249.394	350.000	1.547.668	-1.197.668
722	Riolering en Waterzuivering	-	-	-	-	-	-
723	Milieu en natuurbeheer	-	177.150	-177.150	-	177.150	-177.150
724	Lijkbezorging (begraafplaats)	-	10.672	-10.672	-	6.057	-6.057
725	Overige openbare hygiëne	33.654	364.001	-330.347	36.182	294.416	-258.234
7	Volksgezondheid	436.113	2.713.458	-2.277.345	431.689	2.617.634	-2.185.945
820	Woningbouwexploitatie/woningbouw	-	218.214	-218.214	-	216.000	-216.000
822	Overige volkshuisvesting	-	1.124	-1.124	-	1.500	-1.500
8	Ruimtelijke ordening en huisvesting	-	219.338	-219.338	-	217.500	-217.500
910	Reserves en voorzieningen	-	-	-	-	-	-
920	Belastingen	109.518	-	109.518	100.000	-	100.000
921	Vrije uitkering	14.750.965	2.733.705	12.017.260	18.561.000	2.273.785	16.287.215
922	Algemene uitgaven en inkomsten	295.371	-2.006.510	2.301.881	-	222.787	-222.787
9	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	15.155.854	727.195	14.428.659	18.661.000	2.496.572	16.164.428
Totaal		20.719.786	22.788.429	-2.068.643	22.630.814	23.050.708	-419.894



12.2 Staat van bijzondere uitkeringen (projecten)

Project code	Functie	Omschrijving project	Verval datum	Cumulatieve inkomsten 2023	Cumulatieve uitgaven 2023	Resterend saldo 2023
3760	001	Bijdrage loonkosten 2020 van Rij en Alida Francis	31/12/2022	1.344.222	1.306.421	37.801
4455	001	Bijdrage ondersteuning (Plv) Regeringscommissaris	01/06/2023	318.520	548.126	- 229.606
4726	001	Transitiefase bestuurlijk ingreep Sint Eustatius	01/09/2024	880.980	166.617	714.363
2296	002	Hek bestuurskantoor (Wederopbouw kenmerk: 0000601613) € 23445	31/12/2020	26.575	26.575	-
3283	002	Bijdrage rekenkamer St. Eustatius	16/12/2023	340.078	248.283	91.795
3758	002	Bijdrage extra ambtelijke capaciteit	31/07/2024	2.162.533	1.242.774	919.759
3788	002	COS Gebouw	Onbekend		569	- 569
4237	002	Bijdrage regio enveloppe ICT project "Good Governance" Fase 2	31/12/2022	2.663.719	731.061	1.932.658
4270	002	Financiële audit accountant Versnelling verbeterplan financieel beheer	31/03/2023	68.433		68.433
4271	002	Finetune ERP Pakket Versnelling verbeterplan financieel beheer	31/03/2023	964.086	8.762	955.324
4272	002	Opleiding training personeel, Versnelling verbeterplan financieel beheer	31/03/2023	120.461		120.461
4431	002	Bijdrage uitvoering van het strategisch communicatieplan	30/04/2023	353.920	297.456	56.464
4670	002	Afsprakenakkoord Sint Eustatius 2022-2023	31/12/2023	4.672.780	3.606.501	1.066.279
4896	002	Verlenging en verhoging versnelling verbeterplan financieelbeheer	31/12/2024	1.161.816	939.547	222.269
5125	002	Afsprakenakkoord 2024-2027	Onbekend	1.566.700		1.566.700
2312	002	Verbeterplan Financieel Beheer	10/07/2023	3.427.098	3.427.098	-
4766	002	Bijdrage aankoop grond van GTI	01/03/2023	1.999.974	1.999.974	-
3646	003	Bijdrage bijzondere uitkering Sint Eustatius digitaliseren OLSE	31/12/2021	132.710	132.710	-
2132	130	Rampenbestrijding	Onbekend	1.321.884	1.167.781	154.103
3465	140	Zorg en veiligheidshuis Caribisch Nederland	28/02/2022	-	14.158	14.158
2282	210	Underground Project 11th EDF	15/04/2020	2.565.773	2.500.000	65.773
2307	210	Car Wreck Removal Project	31/12/2019	347.890	335.355	12.535
2326	210	Quick win afval actie 58550 euro	31/12/2020	72.007	60.488	11.519
3641	210	Wegenonderhoud 2020	31/12/2025	5.877.920	5.313.692	564.228
3658	210	Showcaseproject infrastructuur	Onbekend	4.134.470	3.632.735	501.735
4300	210	Project "Road Behind The Mountain"	Onbekend	-	2.570.947	2.570.947
4661	210	Project Oranjebaaieweg	Onbekend	6.072.512	2.228.761	3.843.751
2293	210	Onverharde wegen (Wederopbouw kenmerk: 0000601613) € 1118365	30/06/2021	1.360.177	1.360.177	-
3138	210	Wegenonderhoud 2019 (eenmalige impuls, structurele middelen exploitatie infrastr. wederopbouwmiddelen)	31/12/2021	6.398.162	6.398.162	-
4430	220	Maintenance budget harbour	31/12/2025	-	911.090	911.090
5152	140	Search en Rescue Organisatie SAR	31/12/2028	840.643	20	840.623
4355	230	Maintenance budget luchthaven	31/12/2023	-	205.730	205.730
2265	300	Ondersteuning traject economische ontwikkelingen	Onbekend	450.000	425.000	25.000
3732	300	Project inrichting en Activiteitenbeleid	31/12/2021	70.736	36.821	33.915
4306	300	Financiële ondersteuning van het Centraal Dialoog Sint Eustatius	31/12/2022	31.685	31.790	- 105
2294	341	Wateropslagplaatsen (Wederopbouw kenmerk: 0000601613) € 129000	30/06/2021	146.222	146.222	-
2298	341	Herstel landbouw veeteelt visserij (Wederopbouw kenmerk 0000601525)	31/12/2021	135.929	135.929	-
2299	341	Watervoorziening agrarische bedrijven (Wederopbouw kenmerk 0000601525)	31/12/2021	149.366	149.366	-
4317	341	Beschikking subsidie Uitvoeringsagenda Natuur en Milieubeleidsplan St. Eustatius	Diverse	1.903.538	1.347.159	556.379
4445	341	Opbouw capaciteit (Natuur/Milieubeleidsplan) kenmerk DGNVLG 21314187	Diverse	-	318.267	318.267
4448	341	Voedselveiligheid & Veterinair (Natuur/Milieubeleidsplan) kenmerk DGNVLG 21314187	Diverse	-	195.291	195.291
5167	341	NEPP Communication & Awareness	Diverse			-
3198	480	Convenant onderwijshuisvesting	31/12/2022	7.619.070	3.291.810	4.327.260
5029	480	Bijzondere uitkering schoolmaaltijden St. Eustatius	31/12/2024	103.000	7.177	95.823
5065	480	Openbaar Lichaam St. Eustatius 'naschools activiteitenaanbod'	31/12/2023	293.932	187.542	106.390
5155	480	Onderwijshuisvestingsmiddelen Gov de Graaf School- renteloze lening	Onbekend	-	433.600	433.600
3507	530	Caribisch sport- en preventieakkoord	31/12/2020	725.542	721.904	3.638
4103	530	Bijzondere uitkering Sint Eustatius Corona steunpakketten	31/12/2021	430.374	304.133	126.241
4681	530	Wegwerken achterstanden sportaccommodaties 2022	31/12/2023	494.974	17.630	477.344
5118	530	Renovatie Golden Rock Speeltuin	Onbekend	-	137.461	137.461
2290	541	Herstel NH kerk (wederopbouw kenmerk: 0000601613) € 108950	31/12/2020	123.495	123.495	-
2291	541	Monumentenherstel (Wederopbouw kenmerk: 0000601613) € 25800	30/06/2021	29.244	29.244	-
2292	541	Herstel aan de ruine (Wederopbouw kenmerk: 0000601613) € 25800	31/12/2020	29.244	29.244	-
2325	560	Maritieme Infrastructuur (bescherming kustlijn van het haveterrein)	31/05/2019	700.407		700.407
3285	560	Wederopbouw Haven St. Eustatius	31/12/2021	12.907.004	285.578	12.621.426
3286	560	Aanpak erosie St. Eustatius	01/01/2023	17.578.435	2.970.237	14.608.198
3757	560	Ondersteuning beheer natuur parken	01/02/2022	149.920	149.920	-
2271	560	Strengthening nature management	01/01/2019	573.920	286.991	286.929



Project code	Functie	Omschrijving project	Verval datum beschikking	Cumulatieve inkomsten 2023	Cumulatieve uitgaven 2023	Resterend saldo 2023
4682	560	Ruimen van rotsblokken v/d klif aan de zijde STUCO (Afsprakenakkoord 2022-2023)		-	457.637	457.637
4497	560	Wederopbouwmiddelen, aanbrengen goot en spuitbeton	30/06/2025	-	113.307	113.307
4498	560	Wederopbouwmiddelen, menswerend hekwerk ter vervanging tijdelijke afrastering	30/06/2025	-	9.526	9.526
4499	560	Wederopbouwmiddelen, cascade	30/06/2025	-	1.363.347	1.363.347
4500	560	Wederopbouwmiddelen, stabiliseren van het slavenpad	30/06/2025	-	111.107	111.107
4501	560	Wederopbouwmiddelen, onderhoud en herstel Glaesgut reservoir	30/06/2025	-	631.978	631.978
4502	560	Wederopbouwmiddelen, stabiliseren klifwand bij Hells Hole	30/06/2025	-	311.100	311.100
4503	560	Wederopbouwmiddelen, maatregelen tbv brand veiligheid	30/06/2025	-	208.882	208.882
4727	560	Koraalherstel (Natuur en Milieubeleidsplan)	31/12/2024	1.948.000	355.000	1.593.000
4728	560	Controle invasieve soorten en herbebossing (Natuur en Milieubeleidsplan)	31/12/2024	528.000	432.500	95.500
4831	560	Middelen transitie Caribbean Netherlands Science Institute (CNSI)	31/12/2023	179.980	74.104	105.876
4953	560	Bijdrage noodmaatregelen klif 2023	30/06/2025	6.527.980	4.459.340	2.068.640
2327	560	Wederopbouwmiddelen stabilisering klif Sint Eustatius	30/06/2021	13.077.116	13.077.116	-
2266	630	We can young	30/05/2017	79.070	29.288	49.782
4721	560	Project RES-32-REG RESEMBID (STENAPA)	Onbekend	415.245	415.245	-
4591	580	Support cultural organisation on St. Eustatius	31/12/2023	26.169	56.828	30.659
4997	580	Cultuurcoaches Sint Eustatius 2023-2025	31/12/2025	107.131	6	107.125
4267	611	Diverse job programs, Arbeidsbemiddelingsprojecten	31/12/2022	324.620	285.525	39.095
4268	611	Iedereen doet mee, Arbeidsbemiddelingsprojecten	31/12/2022	111.692	37.439	74.253
4269	611	Opleiding job coaches BES, Arbeidsbemiddelingsprojecten	31/12/2022	108.000	47.563	60.437
3702	611	Het programma "Samen aan het werk"	31/12/2021	446.615	415.608	31.007
2332	620	Opknappen 5 aanleunwoningen (fase 1) IA 2018-2019	31/12/2020	505.920	509.391	-
4305	620	Opknappen Christine & William Flanders Community Center	Onbekend	-	1	1
4316	620	Verhuudersubsidie particulier	31/12/2022	149.920	-	149.920
4671	620	Eenmalige tegemoetkoming energielasten Sint Eustatius	01/07/2023	1.127.824	514.358	613.466
4683	620	Sociale huisvesting/sociale woningbouw (Afsprakenakkoord 2022-2023)	31/12/2023	509.960	185.100	695.060
4713	620	Tijdelijke impuls schoolmaaltijden	31/12/2023	67.980	16.031	51.949
4751	620	Verhuudersubsidie	31/12/2023	517.440	183.000	334.440
4761	620	Aanpak energiearmoede	31/12/2024	474.931	-	474.931
4762	620	Arbeidsbemiddeling, sociale werkplaats, schuldhulpverlening en ondersteuning CD	31/12/2023	488.980	183.884	305.096
4959	620	Bijdrage huurcommissie Sint Eustatius 2023	31/12/2024	67.980	6	67.974
5057	620	Bijzondere uitkering pilot Maatschappelijke Diensttijd 2023-2026	31/07/2026	82.480	-	82.480
2309	620	Beleidscoördinator Huiselijk Geweld en Kinderrechten	31/07/2019	245.883	245.883	-
2329	620	Bestuursakkoord huiselijk geweld en kindermishandeling IA 2018-2019	17/10/2020	714.645	714.645	-
3513	620	Voedselhulp Sint Eustatius	31/12/2020	163.000	163.000	-
2264	630	Sociale kanstrajecten	Onbekend	3.078.642	3.076.251	2.391
2269	630	Statia Doet / Oranje Fonds	Onbekend	370.976	325.022	45.954
2574	630	BES(4)kids (Algemeen)	31/12/2021	2.471.522	2.178.881	292.641
3797	630	Huisvesting BES(t) 4 Kids	Onbekend	1.219.900	891.564	328.336
4018	630	Beschikking middelen BES(t)4kids 2021	31/12/2022	1.402.853	1.774	1.401.079
4319	630	BES(t)4Kids 2022	31/12/2023	1.511.992	1.031.462	480.530
4323	630	Bijzondere uitkering ministerie van VWS aan OLE 2022	31/12/2022	960.240	885.290	74.950
4729	630	Voorzieningen in het Sociale Domein 2023	31/12/2023	2.023.288	1.924.396	98.892
4759	630	BES(t)4Kids 2023	31/12/2024	1.081.160	768.507	312.653
3826	630	Ministerie VWS aan OLE 2021	31/12/2021	1.099.580	1.099.580	-
5153	630	BES(t) 4 Kids Ondersteuningsstructuur St. Eustatius	31/12/2028	494.980	-	494.980
2333	651	VN Verdrag Handicap IA 2018-2019	17/10/2020	125.000	125.000	-
5166	630	Reparatie tijdelijke huisvesting kinderopvang GTI	Onbekend	-	250.000	250.000
3154	721	Bijzondere uitkering plastic producten voor eenmalig gebruik	31/12/2021	44.203	31.852	12.351
3164	721	Afvalverbrandingsinstallatie	31/12/2021	1.820.102	723.824	1.096.278
2295	724	Publieke begraafplaatsen (Wederopbouw kenmerk: 0000601613) € 405:	31/12/2020	486.084	486.084	-
0003	725	Publieke gezondheidszorg	Onbekend	4.613.586	3.476.413	1.137.173
3274	725	Geneeskundige hulpverlening rampen crises	01/01/2024	124.550	83.346	41.204
4393	725	Verlengen en uitbreiden flexpool noodzorgverleners	31/12/2022	-	408	408
4725	725	Publieke gezondheid en Sociaal Domein (Covid werkzaamheden)	31/12/2023	99.980	5.277	94.703
2623	820	Huizenherstel 2e fase (integrale middelen)	31/12/2020	426.420	426.420	-
5021	820	Toekenning bijdrage Flexpool 2023-2024	31/12/2024	288.960	45.466	243.494
		Boekingen in 2021 na afsluiting boekjaar jaar 2020				130.901
Som				148.582.659	79.730.892	68.986.146



13 Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de leden van het Bestuurscollege en de Eilandsraad van het Openbaar Lichaam Sint Eustatius

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Onze oordeelonthouding betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2023 van het Openbaar Lichaam Sint Eustatius (hierna “het Openbaar Lichaam”) te Sint Eustatius gecontroleerd.

Wij geven geen oordeel omtrent de getrouwheid van de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023 van het Openbaar Lichaam. Vanwege het belang van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf ‘De basis voor onze oordeelonthouding’ zijn wij niet in staat geweest om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen om daarop ons controleoordeel te kunnen baseren bij de jaarrekening als geheel.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023;
3. het kasstroomoverzicht over 2023; en
4. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor onze oordeelonthouding betreffende de jaarrekening

De in deze jaarrekening ter vergelijking opgenomen bedragen zijn ontleend aan de jaarrekening over het voorgaande boekjaar, waarbij, gelet op het belang van de volgende bevindingen, geen oordeel omtrent de getrouwheid is verstrekt. Deze punten gelden ook voor dit boekjaar:

1. Wij hebben geconstateerd dat diverse regelingen c.q. verordeningen zijn meegenomen in het project ‘AO/IB Handboek Openbaar Lichaam Sint Eustatius’. De implementatie hiervan was gedurende 2023 een dynamisch proces. Derhalve hebben wij de naleving hiervan en de impact op de juistheid, volledigheid en presentatie van de daarmee rechtstreeks samenhangende posten voor wat betreft boekjaar 2023 niet kunnen vaststellen.
2. Wij hebben geen zekerheid kunnen verkrijgen over de volledigheid van de baten (met uitzondering van de vrije uitkering) vanwege de hieraan gerelateerde administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB). Als gevolg hiervan hebben wij onvoldoende zekerheid ontvangen inzake de juistheid, bestaan en waardering van de verantwoorde debiteuren per jaareinde 2023.

Als gevolg van de hiervoor genoemde aangelegenheden, kunnen wij niet steunen op de interne beheersing. Daarnaast is het voor ons niet mogelijk gebleken om door andere (gegevensgerichte) controlewerkzaamheden voldoende en geschikte controle informatie te verkrijgen over de in de jaarrekening opgenomen baten en de daarmee rechtstreeks samenhangende posten. Daarnaast hebben wij niet kunnen vaststellen of er eventuele correcties nodig zouden zijn met betrekking tot de verantwoorde of niet-verantwoorde balansposities. Hierdoor zijn wij niet in staat geweest op rationele wijze de vereiste zekerheid te verkrijgen over de jaarrekening als geheel en onthouden wij ons derhalve van een oordeel.

Onze oordeelonthouding betreffende de financiële rechtmatigheid

We geven geen oordeel over de financiële rechtmatigheid van de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2023 gelet op het belang van hetgeen is vermeld in de paragraaf 'De basis voor onze oordeelonthouding betreffende de financiële rechtmatigheid.'

De basis voor onze oordeelonthouding betreffende de financiële rechtmatigheid

1. Wij hebben niet kunnen vaststellen dat het normen- en toetsingskader geaccordeerd en/of geïmplementeerd is. Derhalve is het niet mogelijk geweest om de financiële rechtmatigheid voor boekjaar 2023 vast te stellen.

Benadrukking wet herstel voorzieningen Sint Eustatius

Zoals opgenomen in paragraaf 5.4 van de jaarstukken, onder de verplichte paragrafen, is het budgetrecht op 20 juni 2023 terug gegeven aan de Eilandsraad nadat Artikel 15 van de wet herstel voorzieningen Sint Eustatius middels besluit 2023/209 dd. 30 mei 2023 was geaccordeerd. Van 7 februari 2018 tot die datum was de wet herstel voorzieningen Sint Eustatius van toepassing.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Kernpunten jaarrekening;
- Verantwoording functies;
- Beleidsverantwoording;
- Verplichte paragrafen; en
- De bijlagen bij de jaarrekening

Vanwege het belang van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf 'De basis voor onze oordeelonthouding' zijn wij niet in staat geweest om in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording openbare Lichamen BES te overwegen of de andere informatie al dan niet:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES is vereist.

Als gevolg van de hiervoor genoemde aangelegenheden, kunnen wij niet steunen op de interne beheersing. Daarnaast is het voor ons niet mogelijk gebleken om door andere (gegevensgerichte) controlewerkzaamheden voldoende en geschikte controle informatie te verkrijgen over de in de jaarrekening opgenomen baten en de daarmee rechtstreeks samenhangende posten. Daarnaast hebben wij niet kunnen vaststellen of er eventuele correcties nodig zouden zijn met betrekking tot de verantwoorde of niet-verantwoorde balansposities. Hierdoor zijn wij niet in staat geweest op rationele wijze de vereiste zekerheid te verkrijgen over de jaarrekening als geheel en onthouden wij ons derhalve van een oordeel.

Onze oordeelonthouding betreffende de financiële rechtmatigheid

We geven geen oordeel over de financiële rechtmatigheid van de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2023 gelet op het belang van hetgeen is vermeld in de paragraaf 'De basis voor onze oordeelonthouding betreffende de financiële rechtmatigheid.'

De basis voor onze oordeelonthouding betreffende de financiële rechtmatigheid

1. Wij hebben niet kunnen vaststellen dat het normen- en toetsingskader geaccordeerd en/of geïmplementeerd is. Derhalve is het niet mogelijk geweest om de financiële rechtmatigheid voor boekjaar 2023 vast te stellen.

Benadrukking wet herstel voorzieningen Sint Eustatius

Zoals opgenomen in paragraaf 5.4 van de jaarstukken, onder de verplichte paragrafen, is het budgetrecht op 20 juni 2023 terug gegeven aan de Eilandsraad nadat Artikel 15 van de wet herstel voorzieningen Sint Eustatius middels besluit 2023/209 dd. 30 mei 2023 was geaccordeerd. Van 7 februari 2018 tot die datum was de wet herstel voorzieningen Sint Eustatius van toepassing.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Kernpunten jaarrekening;
- Verantwoording functies;
- Beleidsverantwoording;
- Verplichte paragrafen; en
- De bijlagen bij de jaarrekening

Vanwege het belang van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf 'De basis voor onze oordeelonthouding' zijn wij niet in staat geweest om in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording openbare Lichamen BES te overwegen of de andere informatie al dan niet:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES is vereist.

Wij hebben opdracht gekregen de andere informatie te lezen en op basis van onze kennis en ons begrip, te verkrijgen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, te overwegen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Het bestuurscollege is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarstukken en de overige gegevens in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording openbare Lichamen BES en de wet financiën openbare lichamen Bonaire, St. Eustatius en Saba.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuurscollege en de eilandsraad voor de jaarrekening

Het bestuurscollege van het Openbaar Lichaam is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES en de wet financiën openbare lichamen Bonaire, St. Eustatius en Saba. In dit kader is het bestuurscollege verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuurscollege noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuurscollege afwegen of het Openbaar Lichaam in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuurscollege de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuurscollege het voornemen heeft om het Openbaar Lichaam te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuurscollege moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het Openbaar Lichaam haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Eilandsraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het Openbaar Lichaam.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle verricht in overeenstemming met het protocol voor de accountantscontrole voor de jaarrekening van het Openbaar Lichaam en de Nederlandse controlestandaarden. Vanwege het belang van de aangelegenheden beschreven in de sectie 'De basis voor onze oordeelonthouding' zijn wij niet in staat geweest om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen om daarop ons oordeel te kunnen baseren.



Wij zijn onafhankelijk van het Openbaar Lichaam zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

St. Maarten, 26 juni 2024

BDO St. Maarten B.V.
namens deze,

was getekend

M.J. Illidge CPA

Ref: R24.144/lp/MI